

ກະຊວງແຮງງານ ແລະ ສະຫວັດດີການສັງຄົມ

ໂຄງການເສີມສ້າງທັກສະທີ່ເປັນບຸລິມະສິດສໍາລັບການເຕີບໂຕ ຂອງ ສປປລາວ

Lao PDR Priority Skills for Growth (P172774)

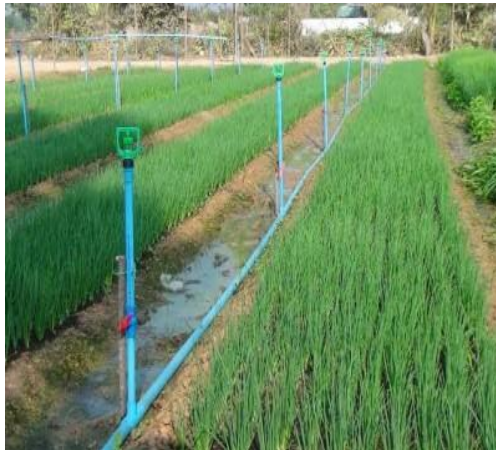

THE WORLD BANK
IBRD • IDA

ໂຮງຮຽນເຕັກນິກ-ວິຊາຊີບແບບປະສົມ ແຂວງສາລະວັນ

ຄູ່ມື ການປູກຜັກອິນຊີ ແລະ ໄມ້ໃຫ້ໝາກ

ສອນໂດຍ: ອຈ ລານຄໍາ ໄຊສິງຄາມ

ອຈ ມະນີລາ ບຸບຜາວັນ

ສິກຮຽນ 2024-2025

ສາລະບານ

ບົດທີ 1 ຄວາມຮູ້ທົ່ວໄປກ່ຽວກັບຝຸ່ນ	1
1. ຄວາມສໍາຄັນຂອງຝຸ່ນ.....	1
2. ປະເພດຂອງຝຸ່ນ.....	1
2.1. ຝຸ່ນອິນຊີ.....	1
2.2. ຝຸ່ນເຄມີ.....	3
3. ຫຼັກການນໍາໃຊ້ຝຸ່ນ.....	4
3.1. ການໃສ່ຝຸ່ນອິນຊີ.....	4
3.2. ການໃສ່ຝຸ່ນເຄມີ.....	5
3.3. ຈຸດຕິ-ຈຸດອ່ອນຂອງການນໍາໃຊ້ຝຸ່ນອິນຊີ ແລະ ຝຸ່ນເຄມີ.....	6
ບົດທີ 2 ການຜະລິດຝຸ່ນ	8
1. ການເຮັດຝຸ່ນປົ່ມຈາກເສດວັດສະດຸທໍາມະຊາດ	8
1.1. ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຝຸ່ນປົ່ມ ແລະ ວັດສະດຸທີ່ນໍາໃຊ້ເຮັດຝຸ່ນປົ່ມ.....	8
1.2. ສະຖານທີ່, ອັດຕາສ່ວນ ແລະ ຂັ້ນຕອນໃນການເຮັດຝຸ່ນປົ່ມ.....	9
1.3. ໄລຍະເວລາ, ຂໍ້ຄວນເອົາໃຈໃສ່, ການພິຈາລະນາການນໍາໃຊ້ ແລະ ການເກັບຮັກສາຝຸ່ນປົ່ມ.....	10
2. ການເຮັດຝຸ່ນປົ່ມໂບກາຊີ (ຝຸ່ນປົ່ມແຫ້ງ).....	11
2.1. ການກະກຽມວັດສະດຸ, ອັດຕາສ່ວນ, ຂັ້ນຕອນເຮັດຝຸ່ນໂບກາຊີ.....	11
2.2. ການນໍາໃຊ້, ຄຸນປະໂຫຍດ ແລະ ການເກັບຮັກສາຝຸ່ນໂບກາຊີ.....	13
3. ການເຮັດນໍ້າສະກັດຊີວະພາບ	14
3.1. ການກຽມວັດສະດຸ, ອັດຕາສ່ວນ ແລະ ວິທີການເຮັດນໍ້າສະກັດຊີວະພາບ	14
3.2. ການຂະຫຍາຍຫົວເຊື້ອ.....	15
ບົດທີ 3 ການປູກຜັກອິນຊີ (ປູກຜັກໃນເຮືອນຮົ່ມ)	16
1. ຄວາມໝາຍ, ຄວາມສໍາຄັນຂອງການປູກຜັກອິນຊີ	16
1.1. ຄວາມໝາຍ	16
1.2. ຄວາມສໍາຄັນ	16
2. ເຕັກນິກການປູກຜັກບົວ	16
2.1. ການຄັດເລືອກແນວພັນ	16
2.2. ການກຽມດິນ	17
2.3. ວິທີປູກຜັກບົວ	17
2.4. ການບົວລະບັດຮັກສາ	19

2.5. ການເກັບກ່ຽວ	20
3. ເຕັກນິກການປູກສາລີ	21
3.1. ປະໂຫຍດຂອງສາລີ	21
3.2. ການຈຳແນກສາລີ	21
3.3. ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກສາລີ	24
3.4. ເຕັກນິກການປູກສາລີ	24
3.5. ການປົວລະບັດຮັກສາ	25
3.6. ການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການປົວລະບັດຮັກສາ	29
ບົດທີ່ 4 ການສ້າງເຮືອນຮົ່ມ	31
1. ການເລືອກພື້ນທີ່ກໍ່ສ້າງ	31
2. ການກຽມອຸປະກອນ	31
3. ຂັ້ນຕອນໃນການເຮັດເຮືອນຮົ່ມ	31
ບົດທີ່ 5 ການປູກຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ	33
1. ຄວາມໝາຍຄວາມສຳຄັນຂອງການປູກຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກ	33
2. ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ	33
3. ວິທີການປູກຕົ້ນໝາກເງາະ, ລຳໄຍ, ຖົ່ວລຽນ ແລະ ໝາກມ່ວງ	34
4. ການປົວລະບັດຮັກສາ	35
5. ການຂະຫຍາຍພັນ	37

ບົດທີ 1

ຄວາມຮູ້ທົ່ວໄປກ່ຽວກັບຝຸ່ນ

1. ຄວາມສໍາຄັນຂອງຝຸ່ນ

ຝຸ່ນ ມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍຕໍ່ວຽກງານກະສິກໍາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນວຽກງານດ້ານການປູກພືດ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດທີ່ສູງຂຶ້ນເຊັ່ນ: ໃຊ້ເຂົ້າໃນການປັບປຸງບໍາລຸງດິນທີ່ເຊື່ອມຄຸນນະພາບ, ຊ່ວຍເພີ່ມທາດອາຫານໃນດິນທີ່ຂາດໄປ ແລະ ສິ່ງສໍາຄັນຍັງຜະລິດງ່າຍ ວັດຖຸທີ່ນໍາມາຜະລິດກໍສາມາດຫາໄດ້ຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນຂອງປະເທດເຮົາ ແລະ ບໍ່ສິ້ນເບືອງຕົ້ນທຶນການຜະລິດ, ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ເວລາຫຼາຍ ພ້ອມທັງເປັນການອານຸລັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ. ນອກຈາກນີ້, ຍັງເປັນການປະຢັດເສດຖະກິດຊ່ວຍຊາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການທົດແທນການນໍາເຂົ້າຂອງຝຸ່ນວິທະຍາສາດ ຫຼື ຝຸ່ນເຄມີທີ່ຊາວກະສິກອນຂອງເຮົາກໍາລັງນິຍົມໃຊ້ໃນປັດຈຸບັນ.

2. ປະເພດຂອງຝຸ່ນ.

ຝຸ່ນໄດ້ຖືກຈັດແບ່ງອອກເປັນ 2 ປະເພດຄື: ຝຸ່ນອິນຊີ ແລະ ຝຸ່ນເຄມີ

2.1. ຝຸ່ນອິນຊີ

ໝາຍເຖິງຝຸ່ນທີ່ໄດ້ຈາກສານອິນຊີ ຫຼື ວັດສະດຸອິນຊີ ທີ່ຜະລິດຂຶ້ນໂດຍວິທີຕ່າງໆ ເຊິ່ງມີສ່ວນທີ່ໄດ້ຈາກສິ່ງທີ່ມີຊີວິດເຊັ່ນ: ຝຸ່ນຄອກ, ຝຸ່ນໝັກ ແລະ ພືດສິດ. ນອກນັ້ນ, ຍັງມີຊາກພືດ, ຊາກສັດ, ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆ ທີ່ຜ່ານຂະບວນການປ່ຽນແປງທາງຊີວະພາບດ້ວຍຢ່ອຍສະຫຼາຍຂອງຈຸລິນຊີກ່ອນທີ່ຈະນໍາໄປໃຊ້ປະໂຫຍດຕໍ່ພືດ.

2.1.1. ຝຸ່ນຄອກ

ຝຸ່ນຄອກ ໝາຍເຖິງຝຸ່ນອິນຊີຊະນິດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຈາກການລ້ຽງສັດ ແລະ ໄດ້ມີການນໍາໄປໃຊ້ໃນທາງກະສິກໍາ ເປັນເວລານານຫຼາຍປີ. ຝຸ່ນຄອກບໍ່ພຽງແຕ່ຈະໃຫ້ອິນຊີວັດຖຸ, ທາດອາຫານຫຼັກ ແລະ ທາດອາຫານສໍາຮອງທີ່ຈໍາເປັນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພືດເທົ່ານັ້ນ; ແຕ່ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ໂຄງສ້າງຂອງດິນທີ່ເຊື່ອມຄຸນນະພາບກັບຄືນມາດີຂຶ້ນອີກຄັ້ງ ເຊິ່ງດິນທີ່ໄດ້ຮັບຝຸ່ນຄອກຕະຫຼອດ ຈະເປັນດິນທີ່ເໝາະສົມຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພືດ ເຮັດໃຫ້ດິນມີການລະບາຍນໍ້າໄດ້ດີ, ອາກາດຖ່າຍເທໄດ້ສະດວກ, ຊ່ວຍໃນການຫຼຸດຜ່ອນການເຊາະເຈື່ອນຂອງດິນ ແລະ ຍັງຊ່ວຍຮັກສາໜ້າດິນໄວ້.

ຕາຕະລາງທີ: ທາດອາຫານພືດທີ່ມີຢູ່ໃນຝຸ່ນຄອກ

ປະເພດຂີ້ສັດ	ຈໍານວນທາດອາຫານຕ່າງໆ		
	ໄນໂຕເຈນ (N)	ຟົດສະຟໍຣັດ (P)	ໂປຣເຕຊຽມ (K)
ຂີ້ໄກ່	2.71	6.31	2.01
ຂີ້ງົວ, ຂີ້ຄວາຍ	0.97	0.69	1.66
ຂີ້ເປັດ, ຂີ້ໄກ່	0.82	1.80	0.43
ຂີ້ເຈຍ	3.11	12.20	0.57
ຂີ້ມ້າ	0.50	0.74	0.84

2.1.2. ຝຸ່ນໝັກ

ຝຸ່ນໝັກ ໝາຍເຖິງຝຸ່ນອິນຊີທີ່ໄດ້ຈາກການໝັກປົ່ມສານອິນຊີດ້ວຍຈຸລິນຊີ ເຊິ່ງຈຸລິນຊີຈະເຮັດໜ້າທີ່ຢ່ອຍສະຫຼາຍອິນຊີວັດຖຸໃຫ້ສະຫຼາຍຕົວ ແລະ ພຸພັງໄປບາງສ່ວນ

ເຮັດໃຫ້ໄດ້ຜຸນທີ່ມີລັກສະນະເປັນສີດຳຄ້າ, ມີລັກສະນະເປັນຜິງລະອຽດ, ສຳລັບການປັບປຸງດິນ ແລະ ໃຫ້ທາດອາຫານແກ່ພືດ.

ຮູບຜຸນໜັກ

2.1.3. ຜຸນພືດສິດ

ຜຸນພືດສິດ ໝາຍເຖິງຜຸນອິນຊີຊະນິດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຈາກການໄຖປົກຄຸມຕົ້ນ, ໃບ ແລະ ສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງພືດ ໂດຍສະເພາະພືດຕະກູນຖົ່ວໃນໄລຍະຊ່ວງອອກດອກ ເຊິ່ງເປັນຊ່ວງທີ່ມີທາດອາຫານສູງສຸດ ແລ້ວປ່ອຍປະໄວໃຫ້ເນົາເປື່ອຍ ແລະ ຍ່ອຍສະຫລາຍໃຫ້ເປັນອາຫານແກ່ພືດທີ່ຈະປູກຕາມມາ ເຊິ່ງມີວິທີການປະຕິບັດມີດັ່ງນີ້:

- ປູກພືດໝູນວຽນ ໂດຍປູກພືດສະລັບກັບພືດຫຼັກເຊັ່ນ: ຫຼັງຈາກເກັບກ່ຽວເຂົ້າແລ້ວ ເຮົາກໍປູກພືດຜຸນສິດ ແລະ ໄຖປົກຄຸມດິນເມື່ອພືດຜຸນສິດເລີ່ມອອກດອກຈົນເຖິງດອກບານ ຢູ່ໃນໄລຍະປະມານ 45-60 ວັນ) ເຊິ່ງເປັນຊ່ວງທີ່ມີທາດໄນໂຕເຈນສູງສຸດ ແລະ ນໍ້າໜັກສິດກໍ່ສູງດ້ວຍ ຫຼື ຈະລໍຖ້າຈົນກວ່າເກັບກ່ຽວເມັດແລ້ວ ຈຶ່ງໄຖປົກເສດພືດທີ່ຍັງຂຽວຢູ່ກໍ່ໄດ້ ແຕ່ຈະໄດ້ປະໂຫຍດນ້ອຍລົງ;
- ການປູກພືດຜຸນສິດ ຄວນປູກກ່ອນປູກເຂົ້າປະມານ 3 ເດືອນ ເຊັ່ນ: ປູກພືດຜຸນສິດປະມານທ້າຍເດືອນ ເມສາ ແລ້ວໄຖປົກປາຍເດືອນ ມິຖຸນາ ແລ້ວຈຶ່ງປູກເຂົ້າໃສ່ພື້ນທີ່ນັ້ນ;
- ການປູກເປັນພືດແຊມ ໂດຍຈະປູກແຊມໃນແຖວພືດຫຼັກເຊັ່ນ: ປູກສາລີແຊມດ້ວຍພືດຕະກູນຖົ່ວເມື່ອພືດຜຸນສິດທີ່ປູກໄດ້ອາຍຸພໍແລ້ວ ກໍ່ໃຫ້ຕັດລົງໃນດິນເພື່ອໃຫ້ພືດຫຼັກໄດ້ຮັບທາດອາຫານ.

ຮູບຜຸນພືດສິດທີ່ໄດ້ມາຈາກຕະກູນຖົ່ວ

❖ **ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຝຸ່ນພືດສິດ**

- ຊ່ວຍເພີ່ມອິນຊີວັດຖູໃນດິນ;
- ເພີ່ມທາດອາຫານໄນໂຕຼເຈນ ທີ່ໄດ້ຈາກການເກັບທາດອາຫານຂອງພືດຕະກູນຖ້ວໃຫ້ແກ່ດິນ;
- ເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເປັນກົດໃນດິນ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍສົ່ງເສີມການລະລາຍ ແລະ ປົດປ່ອຍທາດອາຫານໃຫ້ແກ່ພືດນໍາໄປໃຊ້ໄດ້ງ່າຍ;
- ຊ່ວຍບໍາລຸງ ແລະ ຮັກສາທາດອາຫານໃນດິນ;
- ຊ່ວຍຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຊື່ນໃນດິນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ດິນເກັບຮັກສານໍ້າໄດ້ດີ;
- ເຮັດໃຫ້ດິນມີຄວາມຮ່ວນຊຸຍ ແລະ ມີຄວາມຜຸຜຸຍດີ;
- ຊ່ວຍໃຫ້ຮາກພືດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີ;
- ການປູກພືດທົ່ວໜານ ຈະຊ່ວຍກໍາຈັດວັດສະພືດບໍ່ໃຫ້ຂຶ້ນແຜ່ຂະຫຍາຍໄດ້;
- ຊ່ວຍປະຢັດຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ຈາກການຊື້ຝຸ່ນເຄມີ ຫຼື ຝຸ່ນອື່ນໆ;
- ຊ່ວຍປ້ອງກັນ, ຫຼຸດຜ່ອນການສູນເສຍໜ້າດິນຈາກການເຊາະເຈື່ອນຂອງນໍ້າ;
- ເພື່ອເພີ່ມຄວາມອຸດົມສົມບູນໃຫ້ແກ່ດິນຈະເປັນສ່ວນສໍາຄັນໃນການເພີ່ມຜົນຜະລິດຂອງພືດໃຫ້ສູງຂຶ້ນ.

2.2. ຝຸ່ນເຄມີ

ຝຸ່ນເຄມີ ໝາຍເຖິງຝຸ່ນທີ່ໄດ້ຈາກສິ່ງທີ່ບໍ່ມີຊີວິດທີ່ຜ່ານການສັງເຄາະ ຫຼື ປຸງແຕ່ງຂຶ້ນມາ ເຊິ່ງສ່ວນຫຼາຍມີຢູ່ໃນທໍາມະຊາດແລ້ວຜະລິດຂຶ້ນມາໃຊ້ເປັນຝຸ່ນເຊັ່ນ: ຫີນ, ແຮ່ ແລະ ມີທາດອາຫານຫຼັກທີ່ແນ່ນອນຄື: ທາດໄນໂຕຼເຈນ (N), ທາດຟິດສະຟັຣັດ (P) ແລະ ໂປຼແຕສຊຽມ (K) ເຊິ່ງທັງ 3 ທາດນີ້ ກໍຄືທາດຝຸ່ນນັ້ນເອງ ເຊິ່ງເຮົາແບ່ງຝຸ່ນເຄມີຕາມສ່ວນປະກອບຂອງທາດອາຫານຫຼັກທີ່ມີຢູ່ໃນຝຸ່ນນັ້ນອອກເປັນ 2 ປະເພດຄື: ຝຸ່ນດ່ຽວ ແລະ ຝຸ່ນປະສົມ.

ຝຸ່ນເຄມີ

ແມ່ນສານປະກອບອະນິນຊີທີ່ໃຫ້ທາດອາຫານແກ່ພືດເປັນສານປະກອບທີ່ຜ່ານຂະບວນການຜະລິດທາງດ້ານເຄມີ, ເມື່ອໃສ່ລົງໄປໃນດິນທີ່ມີຄວາມຊຸ່ມທີ່ເໝາະສົມ ປຸຍເຄມີຈະລະລາຍໃຫ້ພືດດູດໄປໃຊ້ຢ່າງໄວວາ.

2.2.1. ຝຸ່ນດ່ຽວ

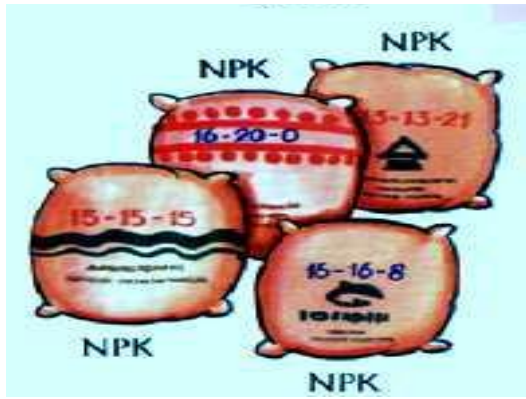
ຝຸ່ນດ່ຽວ ໝາຍເຖິງຝຸ່ນທີ່ມີທາດຢູ່ພຽງທາດດຽວ ເຊັ່ນ: Urea ເຊິ່ງມີ ທາດໄນໂຕຼເຈນ (N), ທາດຟິດສະຟັຣັດ (P) ແລະ ໂປຼແຕສຊຽມ (K) ຢູ່ພຽງທາດດຽວ ເຊັ່ນ: 46-00-00, 00-45-00 ແລະ 00-00-60.

ຮູບ ສຸດຝຸ່ນເຄມີແບບດ່ຽວ

2.2.2. ຝຸ່ນປະສົມ

ຝຸ່ນປະສົມ ໝາຍເຖິງຝຸ່ນທີ່ມີທາດຢູ່ 2 ຫຼື 3 ທາດ ເຊັ່ນ: ຝຸ່ນສູດ 16-20-00 ຈະມີທາດໄນໂຕຼເຈນ ແລະ ຟິດສະຟັຣັດ ມີພຽງ 2 ທາດ, ສ່ວນສູດ 15-15-15 ຈະມີທາດໄນໂຕຼເຈນ, ຟິດສະຟັຣັດ ແລະ ທາດໂປຼແຕສຊຽມ ຄົບ 3 ທາດ ເຊິ່ງຈະພົມ ແລະ ຕິດໄວ້ໃນບໍລິເວນເປົາ ຫຼື ພາຊະນະທີ່ບັນຈຸ. ການພົມຝຸ່ນເຄມີແຕ່ລະທາດຈະມີຂີດຂັ້ນກາງ, ຕົວເລກທີ່ຢູ່ໜ້າສູດນັ້ນເປັນຕົວເລກສະແດງເຖິງເປີເຊັນ (%) ທາດອາຫານ ໂດຍນໍ້າໜັກຕົວເລກທັງ 2 ຫຼື 3 ເພິ່ນເອີ້ນວ່າ: ສູດຝຸ່ນ.

ຮູບສູດຝຸ່ນເຄມີແບບປະສົມ

3. ຫຼັກການນໍາໃຊ້ຝຸ່ນ

ການໃສ່ຝຸ່ນນັ້ນ ກໍ່ແມ່ນເພື່ອເພີ່ມທາດອາຫານໃຫ້ແກ່ພືດ; ແຕ່ຖ້າຫາກຕ້ອງການໃສ່ຝຸ່ນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຜົນຜະລິດທີ່ສູງ ແລະ ມີກໍາໄລຈາກການຂາຍຜົນຜະລິດ ຈະມີປັດໄຈຫລາຍຢ່າງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງມາປະກອບໄດ້ແກ່:

3.1. ການໃສ່ຝຸ່ນອິນຊີ

ຕາຕະລາງການໃສ່ຝຸ່ນບົ່ມ

ຊະນິດພືດ	ອັດຕາການໃຊ້	ວິທີການໃຊ້
ໄມ້ໃຫ້ໝາກຕອນປູກ	25-50 g/ຊຸມ	ປະສົມກັບດິນໃນຊຸມປູກ ໂດຍປະສົມກັບຝຸ່ນຟອດເຟດ ໃນອັດຕາ 500 g ໃສ່ຕອນກຽມຊຸມປູກ
ໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ຍັງບໍ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດ	25 g/ຕົ້ນ ຂຶ້ນໄປ	ຊຸດຮ່ອງອ້ອມຊຶງພຸ່ມ ໃສ່ຝຸ່ນໜັກໃນຮ່ອງພ້ອມ ກັບຝຸ່ນເຄມີຕາມສູດ ແລະ ອັດຕາກໍານົດ ແລ້ວຖືມດ້ວຍດິນ ໂດຍໃສ່ຊ່ວງຕົ້ນ ແລະ ຫ້າຍລະດູຝົນ
ໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດແລ້ວ	25 g/ຕົ້ນ ຂຶ້ນໄປ	ຊຸດຮ່ອງອ້ອມຊຶງພຸ່ມ ໃສ່ຝຸ່ນໜັກໃນຮ່ອງພ້ອມ ກັບຝຸ່ນເຄມີຕາມສູດ ແລະ ອັດຕາກໍານົດ ແລ້ວຖືມດ້ວຍດິນ ໂດຍໃສ່ຊ່ວງຕົ້ນ ແລະ ຫ້າຍລະດູຝົນ
ພືດຜັກ ແລະ ໝານກ້າ	2-4 g/m ²	ປະສົມເຂົ້າກັບດິນໃນໝານກ້າໃນເວລາທີ່ກຽມດິນ
ພືດ ແລະ ຜັກອື່ນໆ	4-6 ໂຕນ / ໄລ່	ຫວ່ານໃຫ້ທົ່ວໝານໃນເວລາທີ່ກຽມດິນ ໂດຍໃຊ້ຮ່ວມກັບຝຸ່ນເຄມີຕາມສູດ ແລະ ອັດຕາກໍານົດໃນຖົງຝຸ່ນ

ໄມ້ດອກ-ໄມ້ປະດັບ	1-3 ໂຕນ/ໄລ່	ຫວ່ານໃຫ້ທົ່ວໜານໃນເວລາທີ່ກຽມດິນ ໂດຍໃຊ້ຮ່ວມກັບຝຸ່ນເຄມີຕາມສູດ ແລະ ອັດຕາກຳນົດໃນຖົງຝຸ່ນ
ໄມ້ໃນໂຖ	4 : 3 : 3 (ດິນ : ຝຸ່ນໜັກ : ຊາຍ ຫຼື ກາບໝາກພ້າວ)	ໃຊ້ປະສົມກັບດິນ ແລະ ຊາຍ ຫຼື ກາບໝາກພ້າວຝັກໃຫ້ໜຸ່ນ ຕາມອັດຕາສ່ວນ ໃຫ້ເທົ່າກັນກ່ອນ ນຳໄປໃສ່ໂຖປູກ
ໄມ້ຢືນຕົ້ນ	1-2 g/ຕົ້ນ	ໃສ່ຮອງກັ້ນຊຸມໃນເວລາທີ່ກຽມຊຸມປູກ ໃນອັດຕາ 50 g/ຊຸມ

3.2. ການໃສ່ຝຸ່ນເຄມີ

3.2.1. ລັກສະນະຂອງພືດທີ່ປູກ

ພືດແຕ່ລະຊະນິດມີຄວາມຕ້ອງການທາດອາຫານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ທັງປະລິມານ ແລະ ອັດຕາສ່ວນຂອງທາດອາຫານ ເຖິງວ່າຈະເປັນພືດຊະນິດດຽວກັນກໍຕາມ ພືດຍັງຕ້ອງການປະລິມານ ແລະ ອັດຕາສ່ວນໄປສ້າງສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງລຳຕົ້ນທີ່ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ, ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວການໃສ່ຝຸ່ນສູດໃດສູດໜຶ່ງກັບພືດຊະນິດໃດໜຶ່ງນັ້ນແມ່ນໃສ່ໄດ້ ແຕ່ກໍບໍ່ໄດ້ໃຫ້ເກີດຜົນຜະລິດດີເທົ່າທີ່ຄວນ ເນື່ອງຈາກວ່າພືດແຕ່ລະຊະນິດຕ້ອງການປະລິມານທາດອາຫານທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ເຊັ່ນ: ພືດບາງຊະນິດແມ່ນຕ້ອງການໄນໂຕຼເຈນຫຼາຍ, ແຕ່ພືດບາງຊະນິດຫາກໄດ້ຮັບໄນໂຕຼເຈນຫຼາຍ ແມ່ນຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດນ້ອຍ. ນອກຈາກນີ້, ດິນບາງແຫ່ງປູກພືດຊະນິດດຽວກັນ ແຕ່ປະລິມານ ແລະ ອັດຕາສ່ວນຂອງທາດອາຫານທີ່ມີຢູ່ໃນດິນບໍ່ເທົ່າກັນ ໃຊ້ຝຸ່ນສູດດຽວໃນປະລິມານເທົ່າກັນ ຜົນທີ່ໄດ້ຮັບກໍອາດມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ.

3.2.2. ຊະນິດ ແລະ ປະລິມານຂອງຝຸ່ນ

ຝຸ່ນເຄມີແມ່ນມີຫຼາຍຊະນິດ ແລະ ຫຼາຍສູດ ເຊິ່ງຈະໃຫ້ປະລິມານ ແລະ ສັດສ່ວນທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຄຸນສົມບັດຂອງຝຸ່ນມີທັງລັກສະນະທີ່ເປັນກົດ ແລະ ເປັນດ່າງ; ຝຸ່ນບາງຊະນິດລະລາຍຕົວໃຫ້ພືດດູດເອົາຊ້າ, ບາງຊະນິດແມ່ນລະລາຍໄວ ໂດຍສະເພາະໃນພືດຊະນິດທີ່ຕ້ອງການທາດໄນໂຕຼເຈນ ແລະ ພືດສູດສູງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຝຸ່ນເຄມີທີ່ໃຊ້ຕ້ອງມີທາດອາຫານທັງສອງນີ້ສູງ; ແຕ່ຖ້າດິນມີທາດອາຫານຊະນິດໃດໜຶ່ງສູງແລ້ວ ກໍບໍ່ຄວນໃຊ້ຝຸ່ນທີ່ມີປະລິມານທາດອາຫານນັ້ນໆ ສູງ ແລະ ຝຸ່ນທີ່ມີລັກສະນະເປັນກົດ ບໍ່ເໝາະສົມກັບດິນສົ້ມ ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ດິນເປັນກົດເພີ່ມຂຶ້ນ.

ພືດອາຍຸສັ້ນ ແມ່ນຕ້ອງໃສ່ຝຸ່ນທີ່ລະລາຍໄດ້ດີ ເຊິ່ງຈະເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ພືດໄດ້ທັນທີ ແຕ່ສຳລັບພືດທີ່ມີອາຍຸຍາວນານເຊັ່ນ: ໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຄວນໃສ່ຝຸ່ນທີ່ລະລາຍໃຫ້ພືດໄດ້ໃນໄລຍະຍາວພຽງພໍຕາມທີ່ພືດຕ້ອງການ.

3.2.3. ໄລຍະເວລາການໃສ່ຝຸ່ນ

ເນື່ອງຈາກວ່າພືດມີຊ່ວງໄລຍະການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຕັ້ງແຕ່ໄລຍະການແຕກງອກຈົນເຖິງເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດເຊິ່ງຈະມີຄວາມຕ້ອງການທາດອາຫານບໍ່ເທົ່າກັນ. ສະນັ້ນ, ຈິ່ງຈຳເປັນຕ້ອງເລືອກເວລາທີ່ເໝາະສົມໃນການໃສ່ຝຸ່ນໃຫ້ຖືກຕ້ອງກັບໄລຍະເວລາທີ່ພືດຕ້ອງການຝຸ່ນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ປ້ອງກັນການສູນເສຍຝຸ່ນ ໂດຍສະເພາະຝຸ່ນໄນໂຕຼເຈນ ເຊິ່ງສູນເສຍໄປຈາກດິນໄດ້ງ່າຍ.

ຕົວຢ່າງ: ສາລີ ຕ້ອງການທາດໄນໂຕຼເຈນສູງສຸດສະເພາະຊ່ວງ 30-40 ວັນ ຫຼັງປູກ, ແຕ່ເມື່ອມີອາຍຸ 55-60 ວັນ ແມ່ນຕ້ອງການທາດພືດສະພໍຮັດຫຼາຍທີ່ສຸດ.

ພຶດຕະຍຸສິ້ນຕ້ອງການຝຸ່ນຕົ້ງແຕ່ເລີ່ມງອກຫາອາຍຸ 30-45 ວັນ ເປັນຊ່ວງທີ່ຮາກພືດຍັງນ້ອຍ ແລະ ດູດໄດ້ຊ້າ, ແຕ່ເມື່ອອາຍຸ 45 ວັນຂຶ້ນໄປ (ກ່ອນອອກດອກ) ເຊິ່ງເປັນຊ່ວງທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕໄວ ຈະມີຄວາມຕ້ອງການທາດອາຫານຫຼາຍທີ່ສຸດ ໂດຍສະເພາະໄນໂຕເຈນ ແລະ ພຶດສະຟໍຣັດ ເພື່ອຕ້ອງການສະສົມທາດອາຫານໄວ້ກ່ອນອອກດອກ ໂດຍສະເພາະແມ່ນທາດພຶດສະຟໍຣັດ ເມື່ອອອກດອກແລ້ວຄວາມຕ້ອງການຈະລຸດລົງ.

3.2.4. ວິທີໃສ່ຝຸ່ນ

ຝຸ່ນທີ່ໃສ່ລົງໄປໃນດິນນັ້ນ ພຶດບໍ່ສາມາດນໍາໄປໃຊ້ໄດ້ທັນທີທັງໝົດ. ດັ່ງນັ້ນ, ຝຸ່ນມີໂອກາດສູນເສຍໄດ້ຫຼາຍທາງ ອາດຖືກເມັດດິນຫຸ້ມໄວ້ ຫຼື ຖືກເຊາະລ້າງໂດຍນໍ້າ ຫຼື ລະເຫີຍໄປໃນອາກາດ ແລະ ຖືກວັດສະພຶດຍາດແຍ່ງໄປໃຊ້ ເຊິ່ງພວກເຮົາຈະໃສ່ຝຸ່ນວິທີໃດນັ້ນ ຈຶ່ງຈະໃຫ້ພຶດຫຼັກທີ່ຕ້ອງການນໍາໄປໃຊ້ໄດ້ປະໂຫຍດສູງສຸດ, ສະດວກ ແລະ ງ່າຍຕໍ່ການປະຕິບັດ ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ພຶດ ອັນເນື່ອງມາຈາກຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນຂອງຝຸ່ນ. ການໃສ່ຝຸ່ນຈະມີວິທີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ກ.) ໃສ່ແບບຫວ່ານ: ເໝາະສົມສໍາລັບດິນປົນຊາຍທີ່ມີເນື້ອດິນໜຽວໜ້ອຍ ແລະ ເໝາະສໍາລັບພຶດທີ່ປູກໂດຍວິທີການຫວ່ານເມັດ ເມື່ອຫວ່ານຝຸ່ນແລ້ວເຮົາອາດຈະໄຖບົກ ຫຼື ບໍ່ກໍ່ໄດ້ ແຕ່ການໄຖບົກຈະດີກວ່າ; ການຫວ່ານຕ້ອງຫວ່ານກະຈາຍໃຫ້ທົ່ວພື້ນທີ່ປູກໃຫ້ສະໝໍ່າສະເໝີ.

ຂ.) ໃສ່ແບບເປັນແຖວ: ແມ່ນສໍາລັບພຶດທີ່ປູກເປັນແຖວ ຄວນໃສ່ຝຸ່ນຕາມແຖວຂອງພຶດທີ່ປູກ ໂດຍໂຮຍຝຸ່ນໃຫ້ຫ່າງຈາກເມັດພັນພຶດ ຫຼື ຮາກພຶດປະມານ 5 Cm ເຊິ່ງຈະໃສ່ຝຸ່ນພ້ອມໃນເວລາຍອດເມັດ ຫຼື ຍ້າຍເບ້ຍໄມ້ລົງປູກ ເຊິ່ງການໃສ່ຝຸ່ນຄັ້ງນີ້ເພິ່ນເອີ້ນວ່າ: ຝຸ່ນຮອງພື້ນ ແລະ ໃສ່ຝຸ່ນຄັ້ງທີ 2 ແມ່ນຕາມແນວດຽວກັນອີກ ແຕ່ເຮົາຕ້ອງໂຮຍຕາມໜ້າດິນ ເຊິ່ງໃຫ້ຫ່າງຈາກລໍາຕົ້ນປະມານ 10-15 Cm ເຊິ່ງຂຶ້ນຢູ່ກັບຊະນິດຂອງຕົ້ນພຶດ.

ຄ.) ໃສ່ແບບເປັນຈຸດ: ແມ່ນເໝາະສໍາລັບຈໍາພວກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ເຮົາຈະໃສ່ກິ້ນຊຸມເຄິ່ງໜຶ່ງ ດ້ວຍຝຸ່ນສູດເທົ່າກັນເຊັ່ນ: 15-15-15, ການໃສ່ຝຸ່ນຄັ້ງຕໍ່ໄປ ໃຫ້ໃສ່ບໍລິເວນອ້ອມຊຶມພຸ່ມໃບເປັນຫຼັກຄື: ບໍລິເວນທີ່ຮາກຝອຍຫຼາຍທີ່ສຸດ ໂດຍການຂຸດດິນອ້ອມຮອບລໍາຕົ້ນ ແລ້ວໂຮຍຝຸ່ນເອົາດິນປົກແລ້ວຫົດນໍ້າໃຫ້ຊຸ່ມ, ຫຼື ອາດຈະເຈາະ ຫຼື ຂຸດເປັນຮູເປັນຈຸດໆ ເລິກປະມານ 30 - 50 Cm ແລ້ວໃສ່ຝຸ່ນລົງໄປໃນຕົ້ນລະດູຝົນ.

ງ.) ໃສ່ແບບລວມໄປກັບນໍ້າຍືດ: ພຶດບາງຊະນິດມີການດັດແປງວິທີການໃຫ້ນໍ້າແບບຍືດຮອບໆ ຕົ້ນພຶດ ອາດຈະໃຊ້ຝຸ່ນທີ່ລະລາຍນໍ້າໄດ້ດີ ໂດຍໃຫ້ລະລາຍໃສ່ລົງໄປໃນຖັງນໍ້າຍືດພ້ອມໄປກັບການໃຫ້ນໍ້າພຶດພ້ອມໆ ກັນ.

ຈ.) ໃສ່ແບບສິດໃສ່ທາງໃບ: ແມ່ນເໝາະສົມກັບຝຸ່ນທີ່ລະລາຍນໍ້າໄດ້ດີ ແລະ ສາມາດສິດເຂົ້າທາງໃບພຶດ.

3.3. ຈຸດຕິ-ຈຸດອ່ອນຂອງການນໍາໃຊ້ຝຸ່ນອິນຊີ ແລະ ຝຸ່ນເຄມີ

3.3.1. ຈຸດຕິຂອງການໃຊ້ຝຸ່ນອິນຊີ

- ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນຜະລິດສູງຂຶ້ນ;
- ບໍ່ເຮັດໃຫ້ດິນເຊື່ອມຄຸນນະພາບ;
- ໃຊ້ເຂົ້າໃນການປັບປຸງບໍາລຸງດິນທີ່ເຊື່ອມຄຸນນະພາບ;
- ຊ່ວຍເພີ່ມທາດອາຫານໃນດິນທີ່ຂາດແຄນໄປ;
- ບໍ່ມີສານເຄມີຕົກຄ້າງຈາກການນໍາໃຊ້;
- ຜະລິດໄດ້ງ່າຍວັດຖຸທີ່ນໍາມາຜະລິດກໍ່ສາມາດຫາໄດ້ຕາມແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນຂອງປະເທດເຮົາ;
- ບໍ່ສິ້ນເບື້ອງຕົ້ນທຶນການຜະລິດ, ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ເວລາຫຼາຍ ພ້ອມທັງເປັນການອານຸລັກຮັກສາສະພາບແວດລ້ອມ;
- ການນໍາໃຊ້ຝຸ່ນທໍາມະຊາດນີ້ ຍັງເປັນການປະຢັດເສດຖະກິດຊ່ວຍຊາດ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການນໍາເຂົ້າຂອງຝຸ່ນວິທະຍາສາດ ຫຼື ຝຸ່ນເຄມີ ທີ່ຊາວກະສິກອນບ້ານເຮົາກໍາລັງນິຍົມໃຊ້ໃນປະຈຸບັນ.

3.3.2. ຈຸດອ່ອນຂອງການໃສ່ຝຸ່ນອິນຊີ

- ລະລາຍຕົວ ແລະ ເຫັນຜົນຊ້າ;
- ຂັ້ນຕອນການນຳໃຊ້ຍຸ່ງ, ຂ້ອນຂ້າງຊ້າ ແລະ ຕ້ອງໃຊ້ເວລາຍາວກ່ວາຝຸ່ນເຄມີ;
- ອາດຈະມີກິ່ນແຮງ ຫຼື ກິ່ນເໝັນ.

3.3.3. ຈຸດດີຂອງຝຸ່ນເຄມີ

- ມີປະລິມານທາດອາຫານສູງ ໃຊ້ໃນປະລິມານໜ້ອຍກໍ່ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງພືດ;
- ລະລາຍນໍ້າໄດ້ດີ ແລະ ປົດປ່ອຍທາດອາຫານໄດ້ໄວ ພືດສາມາດນຳໄປໃຊ້ໄດ້ປະໂຫຍດໄດ້ທັນທີ;
- ຫາຊຶ່ງ່າຍຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ ຫຼື ຕາມຮ້ານຂາຍເຄື່ອງກະສິກຳທົ່ວໄປ;
- ຖືກບັນຈຸໃນຖົງ ຫຼື ເປົາສາມາດຂົນສົ່ງ ແລະ ເຄື່ອນຍ້າຍໄດ້ງ່າຍ.

3.3.4. ຈຸດອ່ອນຂອງຝຸ່ນເຄມີ.

- ມີສ່ວນປະສົມຂອງດິນຂາວ ເມື່ອໃຊ້ຫຼາຍ ຫຼື ໃຊ້ໃນໄລຍະຕໍ່ເນື່ອງຫຼາຍປີ ຈະເຮັດໃຫ້ດິນແໜ້ນ, ດິນເກາະກັນເປັນກ້ອນ ແລະ ລະບາຍນໍ້າບໍ່ໄດ້ດີ;
- ຫາກໃສ່ຝຸ່ນເຄມີພຽງຢ່າງດຽວຈະເຮັດໃຫ້ປະລິມານອິນຊີວັດຖຸໃນດິນລຸດລົງ ເຊິ່ງມີປະລິມານຈຸລິນຊີ ແລະ ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດຂະໜາດນ້ອຍໃນດິນເຊັ່ນ: ຂີ້ກະເດືອນ ມີປະລິມານລຸດລົງ;
- ດິນມີຄວາມເປັນກົດເພີ່ມຂຶ້ນ ຈາກປະລິມານທາດຈາກປະລິມານອິນຊີທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ລວມເຖິງຄ່າຄວາມເຄັມໃນດິນເພີ່ມຂຶ້ນ;
- ຫາກໃສ່ຫຼາຍເກີນໄປອາດຈະເປັນພິດຕໍ່ພືດທີ່ປູກ;
- ຫາກໃສ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງຈະເຮັດໃຫ້ທາດອາຫານສູນເສຍໂດຍບໍ່ມີປະໂຫຍດ ເຮັດໃຫ້ເກີດເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ;
- ຕ້ອງມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈໃນເລື່ອງຝຸ່ນເຄມີ ຫາກເລືອກຊື້ໂດຍຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈເຊັ່ນ: ຝຸ່ນສຸດໃດ ເໝາະສົມກັບພືດທີ່ປູກ ຫຼື ຝຸ່ນສຸດໃດເໝາະກັບໄລຍະເວລາຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພືດ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ຊື້ຝຸ່ນມາໂດຍເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໄປລ້າງ.

ບົດທີ 2

ການຜະລິດຝຸ່ນ

1. ການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມຈາກເສດວັດຖຸທຳມະຊາດ

ຝຸ່ນບົ່ມແມ່ນຝຸ່ນອິນຊີຊະນິດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຈາກການນຳເອົາເສດພືດຕ່າງໆມາບົ່ມ ຫຼື ໜັກໄວ້ໃຫ້ຜຸເປື້ອຍ ໂດຍເກີດຈາກກິດຈະກຳການຢ່ອຍສະຫຼາຍຂອງຈຸລິນຊີທີ່ມີປະໂຫຍດ ຈົນກາຍຈາກສະພາບເດີມມາເປັນສີນ້ຳຕານປົນດຳ ທີ່ມີລັກສະນະອ່ອນນວນ ແລະ ບໍ່ມີກິ່ນເໝັນ.

1.1. ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຝຸ່ນບົ່ມ ແລະ ວັດສະດຸທີ່ໃຊ້ໃນການເຮັດຝຸ່ນບົ່ມ

ກ. ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຝຸ່ນບົ່ມ

- ຊ່ວຍໃນການປັບປຸງບຳລຸງດິນ ເພີ່ມປະລິມານອິນຊີວັດຖຸໃຫ້ແກ່ດິນ ແລະ ທາດອາຫານໃຫ້ແກ່ພືດເຮັດໃຫ້ສະພາບໂຄງສ້າງຂອງດິນເໝາະສົມຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພືດ.
- ເຮັດໃຫ້ດິນຜຸຜຸ່ຍເພີ່ມການລະບາຍອາກາດ ແລະ ນ້ຳໃນດິນໜຽວ, ເພີ່ມຄວາມສາມາດໃນການອຸ້ມນ້ຳໃນດິນຊາຍ.
- ຊ່ວຍກຳຈັດເສດພືດ ແລະ ວັດສະດຸທັງຫຼາຍໃຫ້ໝົດໄປ ເຮັດໃຫ້ສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມບໍລິເວນທີ່ຢູ່ອາໄສສະອາດ.

- ປະຍັດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາການໃຊ້ຝຸນເຄມີລົງໄດ້ ທັງເປັນວັດສະດຸທີ່ຫາໄດ້ງ່າຍໃນທ້ອງຖິ່ນ.
- ຊ່ວຍເພີ່ມປະສິດທິພາບໃນການໃຊ້ປຸຍເຄມີ ແລະ ການໃຊ້ປຸຍເຄມີໜ້ອຍລົງໄດ້;
- ຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນມົນລະພິດທາງອາກາດ ທີ່ເກີດຈາກການຈູດເຜົາທຳລາຍເສດພືດ.

ຂ. ວັດສະດຸທີ່ໃຊ້ໃນການເຮັດຝຸນປົ່ມ

- ເສດວັດສະພືດຕ່າງໆທີ່ເປັນວັດສະດຸເຫຼືອຖິ້ມຈາກໄຮ່ນາ, ຮົ່ວສວນເຊັ່ນ: ເພືອງ, ຕົ້ນ ແລະ ລຳສາລີ, ເປືອກໝາກຖົ່ວ, ໃບອ້ອຍ, ເສດຫຍ້າ ແລະ ໃບໄມ້ທຸກຊະນິດ.
- ວັດສະດຸທີ່ເຫຼືອໃຊ້ຈາກໂຮງງານອຸດສາຫະກຳຕ່າງໆເຊັ່ນ: ເສດອ້ອຍ, ຂີ້ເລື່ອຍ, ຂີ້ແກບ, ຊ່ຍໝາກພ້າວ, ກາກມັນຕົ້ນ, ເປືອກໝາກໄມ້ ແລະ ອື່ນໆ.
- ເສດວັດສະພືດນ້ຳເຊັ່ນ: ຜັກຕົບ
- ເຊື້ອຈຸລິນຊີເພື່ອເພີ່ມປະລິມານຂອງຈຸລິນຊີໃນກອງຝຸນປົ່ມໃຫ້ເປັນໄວຂຶ້ນ.
- ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ປະກອບມີ: ຈົກ, ຊວ້ານ, ຄາດ, ບົວຫົດນ້ຳ, ຄູ, ຜ້າຢາງດຳ, ພ້າ, ກະຕ່າ.

1.2. ສະຖານທີ່, ອັດຕາສ່ວນ ແລະ ຂັ້ນຕອນໃນການເຮັດຝຸນປົ່ມ

ກ. ສະຖານທີ່ເຮັດຝຸນປົ່ມ

- ຕ້ອງຕັ້ງຢູ່ໃກ້ກັບແຫຼ່ງວັດສະດຸທີ່ນຳໃຊ້, ໃກ້ແຫຼ່ງນ້ຳ, ບ່ອນທີ່ນ້ຳບໍ່ຖ້ວມ.
- ໃກ້ກັບສະຖານທີ່ ທີ່ຈະນຳເອົາຝຸນປົ່ມໄປໃຊ້.
- ພື້ນທີ່ຮອງກອງຝຸນຕ້ອງຮາບພຽງດີ ຖ້າເປັນພື້ນຊືມັນຍິ່ງເປັນການດີ.
- ມີຫຼັງຄາມຸງ

ຂ. ອັດຕາສ່ວນໃນການເຮັດຝຸນປົ່ມ

- ເສດວັດສະພືດ = 100 kg
- ແກບຕົບ = 100 kg
- ຝຸນຄອກ = 100 kg
- ປຸນຂາວ = 2 kg
- ກາກນ້ຳຕານ = 2 ລິດ
- EM = 1 ລິດ
- ນ້ຳ 60 - 70 %

ຄ. ຂັ້ນຕອນໃນການເຮັດຝຸນປົ່ມ

ເພາະຈະເຮັດໃຫ້ໄດ້ປຸຍໝັກທີ່ບໍ່ສະໜ້າສະເໝີກັນ

ເນື່ອງຈາກເສດພຶດບາງສ່ວນຍັງສະຫຼາຍຕົວບໍ່ໝົດຍັງໃຊ້ປະໂຫຍດຕ່າງໆ ກັບພຶດບໍ່ໄດ້.

ຄ. ການພິຈາລະນາເບິ່ງວ່າຝຸ່ນປົ່ມສາມາດໃຊ້ໄດ້

ເມື່ອກອງປຸຍໝັກສໍາເລັດຮຽບຮ້ອຍແລ້ວຈະເກີດປະຕິກິລິຍາທາງເຄມີທັງທີ່ເບິ່ງເຫັນໄດ້ ແລະ ທີ່ບໍ່ສາມາດເບິ່ງເຫັນໄດ້, ໂຕທີ່ເບິ່ງເຫັນໄດ້ກໍຄືຊັ້ນສ່ວນຂອງພຶດຈະມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ຍຸບຕົວລົງ, ສີຂອງເສດພຶດກໍຈະປ່ຽນໄປ ສ່ວນທີ່ເບິ່ງເຫັນບໍ່ໄດ້ກໍຄືປະລິມານຂອງຈຸລິນຊີ

ທີ່ນີ້ກໍສັງເກດເຫັນວ່າປຸຍໝັກສາມາດນໍາມາໃຊ້ໄດ້ ຫຼື ບໍ່ ໂດຍມີຂໍ້ສັງເກດດັ່ງນີ້:

1. ສີຂອງປຸຍໝັກຈະເຂັ້ມຂຶ້ນກ່ວາເມື່ອເລີ່ມກອງອາດມີສີນໍ້າຕານເຂັ້ມເຖິງດໍາ;
2. ອຸນຫະພູມພາຍໃນກອງປຸຍໝັກ ແລະ ອຸນຫະພູມພາຍນອກກອງປຸຍໝັກໄກ້ຄຽງກັນ ຫຼື ແຕກຕ່າງກັນໜ້ອຍໜຶ່ງ;
3. ໃຊ້ນ້ຳມືບໍ່ເບິ່ງປຸຍໝັກເສດພຶດຈະອ່ອນນຸ້ມ ແລະ ຂາດອອກຈາກກັນໄດ້ງ່າຍ ບໍ່ແຂງກະດ້າງ;
4. ຫາກພົບຕົ້ນພຶດທີ່ມີລະບົບຮາກເລິກເກີດຢູ່ກອງປຸຍໝັກ ສະແດງວ່າປຸຍໝັກສະຫຼາຍຕົວແລ້ວ;
5. ສັງເກດກິ່ນຂອງປຸຍໝັກ ຖ້າເປັນປຸຍໝັກທີ່ໃຊ້ໄດ້ ປຸຍໝັກຈະມີກິ່ນຄ້າຍກິ່ນເຊື້ອເຫັດ;
6. ກິ່ນເໝັນ ຫຼື

ມີກິ່ນຂອງເສດພຶດສະແດງວ່າປຸຍໝັກຍັງໃຊ້ບໍ່ໄດ້ເນື່ອງຈາກຂະບວນການຍ່ອຍສະຫຼາຍຍັງດໍາເນີນບໍ່ສໍາເລັດ;

ຮູບການສັງເກດລັກສະນະປຸຍໝັກທີ່ໃຊ້ໄດ້

ງ. ການເກັບຮັກສາຝຸ່ນປົ່ມ

ໃສ່ເປົາເກັບໄວ້ໃນບ່ອນທີ່ແຫ້ງ, ບ່ອນຮົ່ມ ແລະ ລະບາຍອາກາດໄດ້ດີ ຈະສາມາດເກັບໄດ້ດົນເຖິງ 1 ປີ.

ຮູບການເກັບຮັກສາຝຸ່ນໝັກ

2. ການເຮັດຜຸນບົ່ມໂບກາຊີ (ຜຸນບົ່ມແຫ້ງ)

2.1. ການກະກຽມວັດສະດຸ, ອັດຕາສ່ວນ, ຂັ້ນຕອນເຮັດຜຸນໂບກາຊີ.

ກ. ການກຽມອຸປະກອນ ແລະ ວັດສະດຸ

- ເປົາປ່ານ;
- ຊິງຊ້າງ;
- ຊິວນ;
- ຖັງ ຫຼື ຄຸ;
- ພ້າ;
- ຄາດ;
- ບົວຫົດນ້ຳ;
- ທ່ຳຢາງ.
- ຂີ້ສັດ (ງົວ, ຄວາຍ, ໝູ....);
- ແກບດຳ ຫຼື ແກບດິບ;
- ຮຳອ່ອນ;
- ກາກນ້ຳຕານ;
- ອີເອັມ (EM);
- ນ້ຳ.

ຂ. ອັດຕາສ່ວນໃນການປະສົມຜຸນບົ່ມໂບກາຊີ

- ຂີ້ສັດແຫ້ງລະອຽດ 1,00 Kg;
- ແກບດຳ ຫຼື ແກບດິບ 100 Kg;
- ຮຳອ່ອນ 100 Kg;
- ກາກນ້ຳຕານ 1 L;
- ອີເອັມ (EM) 1 L;
- ນ້ຳ 100 L;

ຄ. ຂັ້ນຕອນການເຮັດຜຸນບົ່ມໂບກາຊີ

ຜຸນບົ່ມຊິວະພາບໂບກາຊີດ້ວຍຜຸນຄອກ ແມ່ນການນຳເອົາອິນຊີວັດຈາກທຳມະຊາດມາໜັກ ໂດຍໃຊ້ຫົວເຊື້ອຈຸລິນຊີປະສົມກັບກາກນ້ຳຕານ ເປັນຕົວຍ່ອຍສະຫຼາຍ ແລະ ໜັກເພື່ອໃຫ້ເກີດປະສິດທິພາບກ່ອນນຳໃຊ້ ໂດຍມີຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້:

- ນຳເອົາຂີ້ງົວ, ແກບ, ຮຳປະສົມກັນກ່ອນ ແລ້ວກໍ່ເອົາປຸນຂາວໂຮຍລົງແລ້ວປະສົມໃຫ້ເຂົ້າກັນລະອຽດດີ;
- ຫຼັງຈາກນັ້ນປະສົມຫົວເຊື້ອຈຸລິນຊີ, ກາກນ້ຳຕານ ແລະ ນ້ຳສະອາດ 200 L ທີ່ກຽມໄວ້ນັ້ນໃສ່ໃນບົວຫົດນ້ຳ, ຫົດໃສ່ກອງຜຸນທີ່ເຮົາປະສົມກັນດີແລ້ວ ໃຫ້ເຂົ້າກັນດີໃຫ້ໄດ້ຄວາມຊຸ່ມປະມານ 60-70 %;
- ຖ້າຫາກຄວາມຊຸ່ມບໍ່ພໍ ໃຫ້ປະສົມຫົວເຊື້ອຈຸລິນຊີ ແລະ ກາກນ້ຳຕານໃນອັດຕາສ່ວນຄືເກົ່າແລ້ວຫົດອີກຈົນໄດ້ຄວາມຊຸ່ມພຽງພໍ;
- ຖ້າຫາກຄວາມຊຸ່ມຫຼາຍເກີນໄປ ໃຫ້ນຳເອົາ ຮຳ, ແກບ ແລະ ຂີ້ສັດ ໃສ່ອີກໃຫ້ພໍເໝາະສົມ;
- ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ກຳກອງຜຸນ ຢ່າງໜ້ອຍຄວນມີຂະໜາດຄວາມສູງປະມານ 25-30 Cm;
- ຫຼັງຈາກນັ້ນໃຫ້ເອົາເປົາປ່ານ ຫຼື ຜ່າຢາງໃສ່ພລາສະຕິກປົກຄຸມ ໂດຍນຳດິນຈີ່ ຫຼື ໄມ້ທີ່ມີນ້ຳໜັກມາແຕ້ງໄວ້;

- ຫຼັງຈາກປົມຝຸ່ນໄດ້ປະມານ 7 ວັນ ເຮົາຈະສັງເກດເຫັນສີຂາວໆ ຂຶ້ນມາໃນບໍລິເວນກອງຝຸ່ນ ແລະ ກອງຝຸ່ນຈະເກີດມີຄວາມຮ້ອນປະມານ 50-60 °C ແມ່ນໃຫ້ເຮົາປິ່ນກອງຝຸ່ນປົມ ແລ້ວສືບຕໍ່ໝັກໄວ້ອີກປະມານ 5-7 ວັນ ກໍ່ສາມາດນຳຝຸ່ນໄປໃຊ້ໄດ້.

ຮູບວັດສະດຸ ແລະ ການປະສົມເຮັດປຸງໝັກແຫ້ງ

2.2. ການນຳໃຊ້, ຄຸນປະໂຫຍດ ແລະ ການເກັບຮັກສາຝຸ່ນໂບກາຊີ.

ກ. ການນຳໃຊ້ຝຸ່ນປົມໂບກາຊີ

ໃຊ້ຝຸ່ນປົມແຫ້ງ (ໂບກາຊີ) ປະສົມດິນໃນໜານປູກຜັກທຸກຊະນິດ ໃນອັດຕາສ່ວນຝຸ່ນ 2 Kg/1 m². ສຳລັບພືດຜັກທີ່ມີອາຍຸການເກັບກ່ຽວເກີນ 2 ເດືອນ ເຊັ່ນ: ກະລຳປີ, ໝາກຖົ່ວຝັກຍາວ, ໝາກແຕງ, ໝາກອີ ໃຫ້ໃສ່ຝຸ່ນໝັກແຫ້ງຮອງພື້ນຊຸມກ່ອນປູກປະມານ 1 ກຳມີ/ຕົ້ນ. ໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຄວນຮອງພື້ນຊຸມດ້ວຍເສດຫຍ້າ, ເສດໃບໄມ້, ເພືອງແຫ້ງ ແລະ ຝຸ່ນປົມແຫ້ງປະມານ 1-2 ຄູ, ສ່ວນຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ປູກແລ້ວໃຫ້ໃສ່ຝຸ່ນໂຮຍບໍລິເວນຊົງພຸ່ມຂອງຕົ້ນໄມ້ແລ້ວປົກດ້ວຍຫຍ້າ, ໃບໄມ້ ແລະ ເພືອງແຫ້ງ ແລະ ຖ້ານຳໃຊ້ໃສ່ພືດຜັກທີ່ໃຫຍ່ແຕ່ແລ້ວ ຄວນໃຊ້ໃນອັດຕາສ່ວນ 1 Kg/m² ໂດຍກຳໂຮຍ ຕາມຫວ່າງຜັກ ແລ້ວຫົດນ້ຳປະສົມນ້ຳຊີວະພາບນຳທຸກຄັ້ງ ທີ່ມີການໃສ່ຝຸ່ນ ເພື່ອເພີ່ມປະສິດທິພາບຂອງຝຸ່ນ.

- ❖ ດອກໄມ້ຊະນິດຕ່າງໆ ຄວນໃສ່ຝຸ່ນຄອກໝັກທຸກ 7 ວັນ ປະມານ 1 ກຳມີ;
- ❖ ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກປູກໄດ້ 2 ປີ ຂຶ້ນໄປ ໂດຍໃຊ້ໃນອັດຕາສ່ວນ 2 Kg / ຕົ້ນ / ປີ.

ຂ. ຄຸນປະໂຫຍດຂອງຝຸ່ນປົມໂບກາຊີ

- ປັບປຸງໂຄງສ້າງຂອງດິນ ແລະ ເພີ່ມປະລິມານອິນຊີວັດຖູໃນດິນ ແລະ ຮັກສາຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງດິນ;
- ຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຊື່ນໃນດິນ ແລະ ຊ່ວຍການຖ່າຍເທອາກາດໃນດິນໄດ້ດີຂຶ້ນ;
- ເພີ່ມທາດອາຫານທີ່ພືດຕ້ອງການໃຫ້ກັບດິນ ໂດຍສະເພາະເພີ່ມທາດໄນໂຕຼເຈນໃຫ້ແກ່ດິນ;
- ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສິ່ງທີ່ມີຊີວິດໃນດິນ, ດິນ ແລະ ພືດເຖິງວ່າຈະໃຊ້ໃນປະລິມານຫຼາຍ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງກໍ່ຕາມບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຜູ້ຜະລິດ, ຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການລະບາດຂອງສັດຕູພືດ;
- ປັບປຸງ ແລະ ເຮັດໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມດີຂຶ້ນ;
- ຜົນຜະລິດງ່າຍ, ລົງທຶນຕໍ່າ ແລະ ໃຊ້ເວລາໜ້ອຍ;
- ຜົນຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ຄ. ການເກັບຮັກສາຝຸ່ນປົ່ມໂບກາຊີ

- ຄວນເກັບໄວ້ໃນທີ່ຮົ່ມ ຫຼື ໃນໂຮງເກັບຝຸ່ນ;
- ເປັນບ່ອນທີ່ມີອາກາດລະບາຍໄດ້ດີ;
- ບໍ່ຖືກແສງແດດ;
- ບໍ່ໃຫ້ຖືກນ້ຳຝົນ;
- ເປັນບ່ອນນ້ຳບໍ່ຂັງ ແລະ ບໍ່ຊຸ່ມຊື່ນ;
- ຄວນເຮັດເປັນຄອກປ້ອງກັນໄວ້;
- ຄວນໃສ່ເປົາ ຫຼື ພາຊະນະທີ່ສະດວກໃນການເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ນຳໄປໃຊ້ໄດ້;
- ສາມາດເກັບໄວ້ໄດ້ເຖິງ 2 ປີ.

3. ການເຮັດນ້ຳສະກັດຊີວະພາບ

3.1. ການກຽມອັດສະດຸ, ອັດຕາສ່ວນ ແລະ ວິທີການເຮັດນ້ຳສະກັດຊີວະພາບ

ກ. ການກຽມອັດສະດຸ

- ພ້າ ຫຼື ມິດ;
- ຖັງທີ່ມີຝາປິດ;
- ຂຽງ ຫຼື ພາຊະນະທີ່ໃຊ້ຮອງຊອຍເສດພືດ ຫຼື ໝາກໄມ້;
- ເສດພືດຜັກ ຫຼື ເສດໝາກໄມ້;
- ກາກນ້ຳຕານ ຫຼື ນ້ຳຕານ;
- ຊິງຊ້າງ.

ຮູບເສດພືດຜັກ ແລະ ກາກນ້ຳຕານ

ຂ. ອັດຕາສ່ວນ

- ເສດພືດຜັກ ຫຼື ໝາກໄມ້ 3 Kg;
- ກາກນ້ຳຕານ ຫຼື ນ້ຳຕານ 1 L ຫຼື 1 Kg.

ຄ. ວິທີການເຮັດ

- ນຳສ່ວນຕ່າງໆ ຂອງພືດຜັກທີ່ເສດເຫຼືອ (ສະອາດ ແລະ ບໍ່ເນົ່າ) ເຊັ່ນ: ຜັກກາດ, ກະລໍ່າປີ, ບອນ, ທູນ, ຜັກບັ້ງ, ຜັກສະລັດ ແລະ ເປືອກໝາກໄມ້ ເຊັ່ນ: ໝາກໂມ, ໝາກນົດ, ໝາກແຕງ ແລະ ອື່ນໆ ມາຕັດ ຫຼື ຊອຍເປັນຕ່ອນນ້ອຍໆ ປະມານ 3 Kg ໃສ່ໃນຖັງທີ່ມີຝາປິດ;
- ໃສ່ກາກນ້ຳຕານ ຫຼື ນ້ຳຕານຊາຍ 1 L ຫຼື 1 Kg ປະສົມລົງໃສ່ພືດຜັກດັ່ງກ່າວ ແລ້ວຄົນໃຫ້ເຂົ້າກັນ;
- ເອົາວັດຖຸທີ່ໜັກກວາງທັບຜັກໄວ້ ແລ້ວອັດຝາໃຫ້ແໜ້ນ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ອາກາດເຂົ້າ ເຊິ່ງໜັກໄວ້ປະມານ 5-7 ວັນ ຫຼັງຈາກນັ້ນເຮົາຈະເຫັນວ່າມີນ້ຳໄຫຼອອກມານັ້ນຄື: ຫົວເຊື້ອຂອງນ້ຳສະກັດຊີວະພາບ;

- ນຳເອົາຫົວເຊື້ອສະກັດຊີວະພາບຮັກສາໄວ້ໃນແກ້ວ ຫຼື ກວດພລາສຕິກ ແລ້ວອັດຝາໄວ້ (ບໍ່ຄວນອັດແໜ້ນເກີນໄປ ເພາະຄວາມດັນທາງໃນອາດເຮັດໃຫ້ພາຊະນະທີ່ບັນຈຸແຕກ ຫຼື ລະເບີດໄດ້);
- ກ່ອນຈະນຳໄປໃຊ້ທຸກຄັ້ງ ຕ້ອງນຳເອົາຫົວເຊື້ອດັ່ງກ່າວໄປຂະຫຍາຍ ໂດຍປະສົມກັບນ້ຳເພື່ອໃຫ້ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເຂັ້ມຂຸ້ນກ່ອນ ຈຶ່ງສາມາດນຳໄປໃຊ້ໄດ້.

ຮູບການໝັກເສດພືດຜັກ ແລະ ໝາກໄມ້ ໃສ່ກັບກາກນ້ຳຕານ

3.2. ການຂະຫຍາຍຫົວເຊື້ອ

- ນ້ຳຫົວເຊື້ອ 1 L ຫຼື ຫົວເຊື້ອ 1 ຈອກ;
- ກາກນ້ຳຕານ 1 L ຫຼື ນ້ຳຕານ 1 ຈອກ;
- ນ້ຳທຳມະດາ 10 L ຫຼື 10 ຈອກ;

ໂດຍນຳເອົາ 3 ຢ່າງທີ່ກ່າວຂ້າງເທິງນັ້ນມາປະສົມກັນ ແລ້ວຄົນໃຫ້ເຂົ້າກັນລະອຽດ ແລ້ວຮັກສາໄວ້ໃນຖັງ, ປິດຝາໃຫ້ແໜ້ນ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ອາກາດເຂົ້າປະໄວ້ພາຍໃນ 3 ວັນ ເຊິ່ງຈະເກີດມີລັກສະນະເປັນຟອງຂາວໆ ຂຶ້ນ ແລະ ຖ້າບໍ່ມີຟອງສະແດງວ່າ ການຂະຫຍາຍຫົວເຊື້ອບໍ່ໄດ້ຜົນ.

ບົດທີ່ 3

ການປຸກຜັກອິນຊີ (ປຸກຜັກໃນເຮືອນຮົ່ມ)

1. ຄວາມໝາຍ, ຄວາມສໍາຄັນຂອງການປຸກຜັກອິນຊີ

1.1. ຄວາມໝາຍ

ຄຳວ່າ: (ຜັກ) ໝາຍເຖິງພືດທີ່ສາມາດນໍາສ່ວນຕ່າງໆເຊັ່ນ: ໃບ, ລໍາຕົ້ນ, ດອກ, ໝາກ ແລະ ຮາກມາບໍລິໂພກໄດ້ທັງສຸກ ແລະ ດິບອາດໃຊ້ເປັນສ່ວນປະກອບຫຼັກຂອງອາຫານ ຫຼື ເປັນສ່ວນປະກອບໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານເຮັດໃຫ້ມີລົດຊາດແຊບ ແລະ ເປັນຕາຮັບປະທານຂຶ້ນກ່ວາເກົ່າ.

ຜັກເປັນພືດທີ່ມະນຸດທຸກຄົນຕ້ອງການບໍລິໂພກເປັນປະຈຳທຸກວັນບໍ່ຫຼາຍກໍ່ໜ້ອຍແຕກຕ່າງກັນໄປເນື່ອງຈາກເປັນສ່ວນປະກອບທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງມະນຸດຫຼາຍຢ່າງໄດ້ແກ່ວິຕາມິນແລະເກືອແຮ່ໂດຍສະເພາະແມ່ນແຄນຊຽມທາດເຫຼັກທາດແປ້ງ ແລະ ນໍ້າຕານເຊິ່ງເປັນແຫຼ່ງພະລັງງານ ແລະ ໃຫ້ຄວາມອົບອຸ່ນຕໍ່ຮ່າງກາຍ, ເຊວລູຍໂລດ ແລະ ໄຟເບີເຊິ່ງຊ່ວຍໃນການຍ່ອຍອາຫານ ແລະ ການຂັບຖ່າຍຂອງຮ່າງກາຍເຊິ່ງຮ່າງກາຍຕ້ອງການສ່ວນປະກອບດັ່ງກ່າວເພື່ອໃຊ້ໃນການຈະເລີນເຕີບໂຕຊ່ວຍໃຫ້ລະບົບກົນໄກຕ່າງໆຂອງຮ່າງກາຍ ແລະ ຍັງຊ່ວຍໃຫ້ຮ່າງກາຍຟື້ນຟູຈາກການປ່ວຍໄດ້ຢ່າງໄວວາ. ຫາກຂາດອາຫານປະເພດຜັກ ຫຼື ໄດ້ຮັບບໍ່ພຽງພໍແລ້ວຮ່າງກາຍຈະອ່ອນແອອາດເກີດອາການຜິດປົກກະຕິຂຶ້ນ.

ເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ານທານຕໍ່ໂລກຕ່າງໆລົດລົງ ຫຼື

ເຮັດໃຫ້ຮ່າງກາຍທົນຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບແວດລ້ອມອ້ອມຕົວໄດ້ບໍ່ດີເທົ່າທີ່ຄວນ

ດັ່ງນັ້ນຜັກຈຶ່ງເປັນພືດທີ່ມະນຸດບໍລິໂພກກັນທຸກຄົວເຮືອນແລະ

ສັງເກດໄດ້ອາຫານທຸກຊະນິດຈະຕ້ອງມີຜັກເປັນສ່ວນປະກອບໃນການປຸງລົດອາຫານໃຫ້ມີລົດຊາດດີຂຶ້ນໂດຍລັກ

ສະນະການບໍລິໂພກອາດຈະມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໄປ ແລະ

ອີກຢ່າງໜຶ່ງຜັກຍັງນໍາມາປະດັບຈານອາຫານໃຫ້ງາມໜ້າຮັບປະທານ.

1.2. ຄວາມສໍາຄັນຂອງການປຸກຜັກອິນຊີ

- ອະນຸລັກ ແລະ

ປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເຊື່ອມໂຊມໃຫ້ສົມບູນເຮັດໃຫ້ຕ່ອງໂສ້ອາຫານທີ່ຖືກທໍາລາຍໄປໂດຍສານເຄມີກັບມາຟື້ນຟູຄືນ

- ລຸດຕິຜົນການຜະລິດເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນໄດ້ກໍາໄລຫຼາຍຂຶ້ນ, ເຮັດໃຫ້ມີລາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ.
- ຜົນຜະລິດຈາກການໃຊ້ຝຸ່ນອິນຊີໄດ້ລາຄາດີກວ່າຜົນຜະລິດທີ່ໃຊ້ສານເຄມີ
- ຜົນຜະລິດປອດໄພຕໍ່ຜູ້ບໍລິໂພກ, ຜູ້ຜະລິດມີສຸຂະພາບທີ່ດີ
- ລຸດການນໍາເຂົ້າຝຸ່ນເຄມີ, ຢາປາບສັດຕູພືດ, ແລະ ເຊື້ອພະຍາດ

- ເປັນການແກ້ໄຂຄ່າຄອງຊີບ ຂອງຊາວສວນ
- ເປັນສິນຄ້າສິ່ງຂາຍອອກພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຕ່າງປະເທດ

2. ເຕັກນິກການປູກຜັກບົວ

2.1. ການຄັດເລືອກແນວພັນ

ເມັດພັນມີຄວາມສໍາຄັນຫຼາຍ, ແຕ່ການຂະຫຍາຍພັນດ້ວຍເມັດ ຕ້ອງເລືອກເອົາເມັດທີ່ດີເຊິ່ງມີລັກສະນະດັ່ງນີ້:

- ສະອາດ ແລະ ບໍ່ມີສິ່ງເຈືອປົນ
- ບໍ່ມີພະຍາດແລະແມງໄມ້
- ມີເປີເຊັນຄວາມແຕກງອກສູງ
- ຄົງພັນເດີມ (ບໍ່ກາຍພັນ)

ກ່ອນນໍາເມັດໄປກໍາຄວນແຊ່ຢາຂ້າເຊື້ອລາແລະຄິດໄລ່ເມັດໃຫ້ພຽງພໍກັບຄວາມຕ້ອງການ

2.2. ການກະກຽມດິນ

ກ. ຈຸດປະສົງຂອງການກະກຽມດິນ

- ເພື່ອກໍາຈັດວັດຊະພິດ
- ໄຖດິນຕາກແດດເພື່ອກໍາຈັດພະຍາດແລະແມງໄມ້
- ເພື່ອໃຫ້ດິນປອດໂປ່ງອາກາດຖ່າຍເທໄດ້ສະດວກ
- ຊ່ວຍໃຫ້ສະພາບຂອງດິນເໝາະສົມກັບຮາກຂອງພືດໃນການຊອກຫາອາຫານ
- ຊ່ວຍປັບປຸງສະພາບຂອງດິນໃຫ້ດີຂຶ້ນ
- ຊ່ວຍໃຫ້ສະພາບທາງຊີວະວິທະຍາຂອງດິນດີຂຶ້ນ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຈຸລິນຊີໃນດິນເຮັດວຽກໄດ້ສະດວກ

ຂ. ຂັ້ນຕອນການກະກຽມດິນ

- ກໍາຈັດວັດຊະພິດ:

ກ່ອນກຽມດິນຕ້ອງກໍາຈັດວັດຊະພິດອອກໃຫ້ໝົດເພື່ອສະດວກໃນການໃຊ້ເຄື່ອງມືຂຸດ ຫລື ໄຖ.

- ຂຸດ ຫລື ໄຖດິນ ເລິກປະມານ 15 - 20 ຊັງຕີແມັດ ແລ້ວ ຕາກດິນໄວ້ປະມານ 5 - 7 ມື້ ເພື່ອກໍາຈັດວັດຊະພິດທໍາລາຍພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ບາງຊະນິດທີ່ຢູ່ໃນດິນ

ຄ. ການຄາດດິນ.

- ແມ່ນການເຮັດໃຫ້ດິນແຕກມຸ່ນລະອຽດ ເພື່ອໃຫ້ເໝາະສົມກັບຊະນິດຂອງພືດໃນເວລານີ້ຄວນໃສ່ຝຸ່ນຄອກ ຫຼື ຝຸ່ນບົມ ໃນອັດຕາ 3 ໂຕນ/ເຮັກຕາ ເພື່ອເພີ່ມທາດອາຫານໃຫ້ພືດ.
- ປັບໜ້າດິນໃຫ້ຮາບພຽງສະໜໍາສະເໝີບໍ່ໃຫ້ເປັນຫູບເພາະຈະເຮັດໃຫ້ນໍ້າຂັງ
- ປັບລະດັບຄວາມເປັນກົດເປັນຕ່າງຂອງດິນ ໃຫ້ເໝາະສົມກັບພືດກ່ອນປູກ ໂດຍໃສ່ປຸນຂາວ ຫຼື ຝຸ່ນຄອກ
- ຍົກໜານຜັກກ້ວາງປະມານ 1-1,2 ແມັດ ສ່ວນຄວາມຍາວອີງຕາມຄວາມເໝາະສົມ.

2.3. ວິທີປູກຜັກບົວ

ຜັກບົວເປັນພືດຜັກທີ່ໃຊ້ບໍລິໂພກທັງຫົວ ແລະ ໃບສາມາດນໍາມາປະກອບອາຫານໄດ້ຫຼາຍຢ່າງ ຜັກບົວເປັນພືດພື້ນເມືອງຂອງທະວີບອາຊີຫຼັງຈາກນັ້ນກໍໄດ້ແຜ່ລາມໄປທົ່ວໂລກ

ຜັກບົວເປັນພືດລົ້ມລຸກສາມາດປູກໄດ້ຕະຫຼອດປີ, ແຕ່ລະດູທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດແມ່ນລະດູໜາວ, ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນດິນເກືອບທຸກຊະນິດແຕ່ມັກດິນຜຸຜຸ່ຍສາ ມາດລະບາຍນໍ້າ ແລະ

ອາກາດໄດ້ດີມີຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າວຂອງດິນລະຫວ່າງ (Ph) 6,0-6,8 ຫຼື ເປັນກົດເລັກນ້ອຍ ນອກຈາກນັ້ນຍັງຕ້ອງການຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນສູງ, ອຸນຫະພູມທີ່ເໝາະສົມແມ່ນ 15 - 22 ອົງສາ.

ການປູກຜັກປົວມີ	2	ວິທີຄື:	ໃຊ້ຫົວປູກ	ແລະ
ໃຊ້ເມັດຫ່ວານການໃຊ້ເມັດຈະປະຫຍັດກວ່າໃຊ້ເວລາໃນການກ້າເມັດ			45	ວັນ
ແຕ່ນິຍົມປູກແມ່ນໃຊ້ຫົວເພາະໄລຍະເວລາໃນການເກັບກ່ຽວຈະໃຊ້ເວລາປະມານ 30 ວັນ				

a) ການປູກແບບໃຊ້ເມັດປູກ.

ຫຼັງຈາກກຽມດິນໝານກ້າແລ້ວຫວ່ານເມັດພັນກະຈາຍທົ່ວໝານເອົາຜຸ່ນຄອກ ຫຼື ຜຸ່ນບົມໂຮຍປົກ ທົ່ວໝານປະມານ 1 ຊັງຕີແມັດ ຫົດນ້ຳດ້ວຍບົວຫົດນ້ຳໃຫ້ທົ່ວ, ເອົາເພືອງແຫ້ງ ຫຼື ຫຍ້າແຫ້ງປົກໃຫ້ທົ່ວໝານເພື່ອຮັກສາຄວາມຊຸ່ມພາຍໃນໝານ ເມື່ອເບ້ຍຜັກປົວມີອາຍຸໄດ້ປະມານ 45 ວັນ ເລືອເອົາຕົ້ນທີ່ແຂງແຮງ ແລະ ສົມບູນດີໄປ ປູກໃສ່ໝານທີ່ກຽມໄວ້ ໄລຍະຫ່າງທີ່ເໝາະສົມລະຫວ່າງຕົ້ນ/ຕົ້ນ 20 ຊັງຕີແມັດ, ລະຫວ່າງແຖວ/ແຖວ 25 ຊັງຕີແມັດ ຄວນຍ້າຍປູກໃນຕອນແລງທີ່ມີແສງແດດອ່ອນ, ຄວນເຮັດດ້ວຍຄວາມລະມັດລະວັງເອົາເບ້ຍຜັກໃສ່ໃນຂຸມທີ່ຂຸດໄວ້ຕັ້ງເບ້ຍຜັກໃຫ້ທ່ຽງເອົາດິນໃສ່ອ້ອມຕົ້ນແລ້ວເອົາມືເນັ້ນລົງເລັກນ້ອຍປົກດ້ວຍເພືອງແຫ້ງ ຫຼື ຫຍ້າແຫ້ງຫົດນ້ຳໃຫ້ຊຸ່ມ.

ຮູບການປູກຜັກປົວແບບກ້າແກ່ນ

b) ການປູກແບບໃຊ້ຫົວປູກ.

- ຜັກປົວແບ່ງທີ່ຊື່ມາຈາກຕະຫຼາດ: ໃຊ້ມິດຕັດຮາກ ແລະ ໃບອອກຫຼັງຈາກນັ້ນເອົາມາປັກລົງໃນໝານທີ່ກຽມໄວ້ຫົດນ້ຳເຊົ້າແລງປະມານ 3-5 ວັນ ກໍ່ຈະເຫັນສີຂຽວໆຈໍ່ຍອດອອກມາເຮົາກໍ່ໄດ້ຕົ້ນຫອມໃໝ່.

ຮູບການປູກຜັກປົວແບບໃຊ້ຫົວ

- ຫົວພັນຂອງຜັກປົວແບ່ງ: ຕັດຮາກບາງສ່ວນອອກ, ຕັດຫົວ ເອົາຜ້າທີ່ຊຸ່ມມາຫໍ່ຫົວພັນໄວ້ 1-2 ຄືນຫົວພັນຈະປົ່ງຮາກສີຂາວໆອອກມາໃໝ່ ຫຼັງຈາກນັ້ນເອົາໄປປູກລົງໜານລະວັງຢ່າໃຫ້ຮາກຫັກປູກລົງເຄິ່ງຫົວກໍ່ໄດ້ຫົດນໍ້າເຊົ້າເຢັນສະໝໍ່າສະເໝີ.

ຮູບຫົວຜັກປົວແບ່ງ

2.4. ການບົວລະບັດຮັກສາ.

2.4.1. ການໃສ່ຝຸ່ນ.

ຖ້າດິນປູກມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ, ມີການກຽມດິນທີ່ດີ ແລະ ມີການໃສ່ຝຸ່ນຄອກຫຼາຍ ເຊິ່ງຝຸ່ນຄອກເປັນຝຸ່ນ ທີ່ມີທາດໄນໂຕເຈນຫຼາຍຢູ່ແລ້ວ ຈິ່ງບໍ່ຈໍາເປັນຈະຕ້ອງໃສ່ຝຸ່ນໄນໂຕເຈນເພີ່ມກໍ່ໄດ້ ແຕ່ຖ້າດິນປູກມີຄວາມອຸດົມສົມບູນໜ້ອຍຕ້ອງໄດ້ເພີ່ມຝຸ່ນຄອກ ແລະ ໃຫ້ຝຸ່ນທາງໃບທີ່ມີໄນໂຕເຈນສູງໂດຍແບ່ງໃສ່ຢູ່ 2 ຄັ້ງຄື:

ຄັ້ງທີ່ 1: ໃສ່ເປັນຝຸ່ນຄອກຮອງພື້ນກ່ອນປູກ ໃນອັດຕາ ກິໂລກຼາມ/ໄລ່ ໂດຍການຫວ່ານຝຸ່ນໃຫ້ກະຈາຍທົ່ວໜານກ່ອນປູກ.

ຄັ້ງທີ່ 2: ໃສ່ພາຍຫຼັງຕົ້ນຜັກມີອາຍຸໄດ້ 25-30 ວັນ ໃສ່ຝຸ່ນຊີວະພາບ ໃນອັດຕາ 3000 ກິໂລກະລຼາມ/ໄລ່ ໂດຍການຫວ່ານກະຈາຍໃຫ້ທົ່ວໜານປູກແລ້ວຫົດນໍ້າທັນທີເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ໃບໄຫມ້ ແລະ ໃຊ້ນໍ້າສະກັດຊີວະພາບສີດພື້ນໃນອັດຕາ 1-2 ບ່ວງແກງ/ນໍ້າ 20 ລິດ ສີດພື້ນທຸກໆ 5-7 ມື້/ເທື່ອ.

2.4.2. ການໃຫ້ນໍ້າ.

ໃຫ້ນໍ້າພຽງພໍ ແລະ ໃຫ້ຢ່າງສະໝໍ່າສະເໝີທັງເຊົ້າ ແລະ ແລງ ຫົດນໍ້າໃຫ້ຊຸ່ມ ໂດຍສະເພາະໃນຊ່ວງການຈະເລີນເຕີບໂຕຢ່າໃຫ້ຂາດນໍ້າເພາະຈະເຮັດໃຫ້ໃບຫ່ຽວ ແລະ ຜົນຜະລິດຫຼຸດລົງ.

ຮູບການໃຫ້ນໍ້າ

2.4.3. ການຄຸມດິນ.

ໃຊ້ເຟືອງ

ຫຼື

ຫຍ້າແຫ້ງປົກບໍລິເວນເທິງຕົ້ນຜັກເພາະຕົ້ນຜັກມີລະບົບຮາກຕົ້ນການຄຸມໜານຈະຊ່ວຍຮັກສາຄວາມຊຸ່ມຂອງດິນ ແລະ ຄວບຄຸມຫ້ຍາໄດ້ອີກດ້ວຍ.

ຮູບການຄຸມໜານ

2.4.4. ການພວນດິນ ແລະ ເສຍຫຍ້າ.

ການພວນດິນແມ່ນເຮັດໃຫ້ດິນຜຸຜຸ່ຍສາມາດລະບາຍນໍ້າ ແລະ ອາກາດໄດ້ສະດວກ ການກຳຈັດຫຍ້າແມ່ນເຮັດພ້ອມກັບການພວນດິນ ຖ້າຫາກມີຫຍ້າເກີດຕ້ອງຫຼີກຖິ້ມເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຍາດແຍ່ງທາດອາຫານ, ເປັນບ່ອນລີ້ຊ່ອນຂອງພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້.

2.4.5. ການປ້ອງກັນກຳຈັດພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້

ກ. ພະຍາດຮາກເນົາ: ເປັນພະຍາດທີ່ເຮັດໃຫ້ພືດນັ້ນບໍ່ສາມາດລຳລຽງທາດອາຫານເພາະລະບົບຮາກຖືກທຳລາຍເນົາເປື້ອຍ ແລະ ອາດຈະຕິດເຊື້ອລູກລາມໄປໃນທ່ອຫານຈົນເຮັດໃຫ້ພືດຄ່ອຍຫ່ຽວຕາຍ.

- ສາເຫດແມ່ນເກີດຈາກ:
 - ແນວພັນບໍ່ສົມບູນມີພະຍາດຮາກເນົາຕິດແປດມານຳ
 - ພະຍາດນີ້ເກີດຈາກການທຳລາຍຂອງເຊື້ອລາ

- ແນວພັນມີແຫຼ່ງທີ່ມາບໍ່ຈະແຈ້ງ
- ການໃຊ້ຜູນບໍ່ຖືກວິທີກໍ່ເຮັດໃຫ້ເກີດອາການຮາກເນົາ, ເຫຼົ້າເນົາໄດ້ເຊັ່ນ: ໃສ່ຜູນຄອກບໍ່ໄດ້ຜ່ານການໝັກ ຫຼື ບົ່ມເຮັດໃຫ້ມີພະຍາດຕິດແປດມານຳຜູນ
- ການກຽມໜານປູກບໍ່ເໝາະສົມ
- ດິນມີນ້ຳຂັງບໍ່ສາມາດຖ່າຍເໝົ້າ ແລະ ລະບາຍອາກາດໄດ້
- ການປ້ອງກັນກຳຈັດ
 - ອະນະໄມເກັບເສດຊາກພືດທີ່ເກັບກ່ຽວແລ້ວໄປທຳລາຍຖິ້ມນອກສວນ
 - ໄຖດິນຕາກແດດ 7-14 ວັນ ແລະ ຫວ່ານປູນຂາວ ເພື່ອປັບຄວາມເປັນກົດເປັນດ່າງຂອງດິນ
 - ເຮັດໜານຜັກແບບຍົກຄູ ງົດການໃຫ້ນ້ຳແບບຮ່ອງ ເນື່ອງຈາກເຊື້ອລາລະບາດໄປຕາມຮ່ອງ
 - ກ່ອນປູກຄວນແຊ່ແນວພັນດ້ວຍນ້ຳອຸ່ນ (50 ອົງສາ)

2.5. ການເກັບກ່ຽວ

ວິທີເກັບກ່ຽວຜັກບົ່ວ: ເກັບສິດ ເມື່ອຜັກບົ່ວອາຍຸໄດ້ 45-50 ວັນ ສາມາດເກັບໄປຮັບປະທານ ຫຼື ເກັບຈຳນ່າຍໄດ້, ຖ້າຈະເກັບເຮັດແນວພັນ ອາຍຸຜັກແມ່ນ 70-90 ວັນ ແລ້ວຫຼີກຕົ້ນພັນມັດເປັນຈຸກໄວ້ ຫຼັງຈາກນັ້ນນຳເອົາໄປຜິງ ຫຼື ຫ້ອຍໃສ່ໄມ້ໄວ້ບ່ອນທີ່ຮົ່ມ ແລະ ມີອາກາດຖ່າຍເທຕະຫຼອດ.

3. ເຕັກນິກການປູກສາລີ

ມີການຄົ້ນພົບຊາກຕົ້ນສາລີຢູ່ໃກ້ແມ່ນ້ຳນິວເມັກຊິໂກ (ແຖບອາເມລິກາໃຕ້) ແລະ ປະຈຸບັນນິຍົມກັນປູກ ແຜ່ຫຼາຍໃນແຖບອາເມລິກາ, ການາດາ. ສາມາດປູກໄດ້ໃນສະພາບທີ່ມີພູມອາກາດແຕກຕ່າງກັນຫຼາຍ. ເປັນແຫຼ່ງອາຫານທີ່ສຳຄັນຂອງສັດ ເພາະສາມາດນຳມາໃຫ້ສັດລ້ຽງກິນ ໄດ້ທັງຕົ້ນ, ໃບ ແລະ ເມັດ.

ສາລີແມ່ນພືດທີ່ຈັດຢູ່ໃນເຜົ່າ (tribe) *Maydeae* ຊຶ່ງລັກສະນະສຳຄັນໃນເຜົ່ານີ້ຄື: ມີດອກຕົວຜູ້ ແລະ ດອກຕົວເມຍຢູ່ແຍກກັນ ແຕ່ຢູ່ໃນຕົ້ນດຽວກັນ (monoecious) ສາລີ ເປັນພືດປູກພຽງຊະນິດດຽວ ໃນເຜົ່ານີ້ ທີ່ມີຊໍ່ດອກຕົວຜູ້ທາງປາຍຍອດ ແລະ ມີຊໍ່ດອກຕົວເມຍຢູ່ເທິງແກນ ຊຶ່ງຈະແຕກຈາກດ້ານຂ້າງ ຂອງລຳຕົ້ນ.

3.1. ປະໂຫຍດຂອງສາລີ

ສາລີເປັນພືດທີ່ໃຊ້ເປັນທັງອາຫານຄົນ ແລະ ອາຫານສັດ ເຊິ່ງລວມທັງການນຳໃຊ້ເປັນວັດຖຸດິບປ້ອນເຂົ້າໂຮງງານອຸດສາຫະກຳ ເພາະຢູ່ທຸກສ່ວນຂອງຕົ້ນສາລີລ້ວນແຕ່ມີຄຸນຄ່າໃນການນຳໃຊ້ປະໂຫຍດເຊັ່ນ: ເມັດສາລີພົບ ວ່າບັນຈຸທາດແປ້ງ, ໄຂມັນ ແລະ ທາດຊີ້ນ ສາລີສາມາດນຳໃຊ້ປະໂຫຍດໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງເຊັ່ນ:

- ໃຊ້ເປັນອາຫານຄົນ: ສາລີສາມາດຮັບປະທານໄດ້ໃຊ້ໄລຍະເວລາຍັງອ່ອນ ໂດຍການປັ້ງ, ຕົ້ມ, ໜັງ ແລະ ປຸງແຕ່ງເປັນອາຫານ ແລະ ໄລຍະທີ່ແກ່ຈັດ ເຊິ່ງຈະເອົາເມັດແກ່ມາແປຮູບເປັນທາດແປ້ງ ແລ້ວນຳໄປປຸງແຕ່ງເປັນອາຫານ, ເຮັດເຂົ້າໜົມ ຢູ່ຫຼາຍປະເທດຍັງໃຊ້ສາລີເປັນອາຫານຫຼັກເຊັ່ນ: ປະເທດເມັກຊິໂກ, ອິຕາລີ, ປອກຕຸຍການ, ອາຟຼິກາ, ອິນເດຍ, ອິນໂດເນເຊຍ ແລະ ຟີລິບປິນເປັນຕົ້ນ.
- ໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ: ສ່ວນໃຫຍ່ມັກເມັດສາລີມາເປັນອາຫານສັດ ເພາະເມັດສາລີປະກອບດ້ວຍທາດແປ້ງ ທີ່ມີທາດອາຫານຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາງອາຫານສູງ, ລາຄາຖືກ ດັ່ງນັ້ນ, ຈິ່ງມັກໃຊ້ເປັນອາຫານສັດ ໂດຍໃຫ້ສັດກິນເລີຍ ຫຼື ໃຫ້ເປັນລັກສະນະສຳເລັດຮູບ ນອກຈາກນີ້ໃບ ແລະ ລຳຕົ້ນຂອງສາລີ ຍັງສາມາດໃຊ້ເປັນອາຫານສັດຈຳພວກສັດຄ້ຽວເອື້ອງໄດ້ນຳອີກ.
- ໃຊ້ໃນອຸດສາຫະກຳ: ສາລີສາມາດໃຊ້ປ້ອນເຂົ້າໃນໂຮງງານອຸດສາຫະກຳໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ເພື່ອແປຮູບຜະລິດຕະພັນອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ແປ້ງ, ນ້ຳມັນ, ນ້ຳສົ້ມ, ເຫຼົ້າ, ເບຍ, ພູດສຕິກ.

3.2. ການຈຳແນກສາລີ

ສາລີແບ່ງອອກເປັນກຸ່ມຕ່າງໆ ໄດ້ຫຼາຍກຸ່ມຕາມຄວາມແຕກຕ່າງໃນລັກສະນະຂອງເມັດຄື:

ກ. ສາລີຫົວຫຸບ (dent corn)

ສາລິຊະນິດນີ້ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ *Zea mays indentata* ມີລັກສະນະເດັ່ນຄື: ມີຮອຍບຸ້ມທີ່ຫົວຂອງເມັດ ແປ້ງທາງດ້ານຂ້າງຂອງເມັດເປັນແປ້ງແຂງແປງທາງກາງ ແລະ ສ່ວນຫົວຂອງເມັດເປັນແປ້ງອ່ອນ ເມື່ອເມັດແຫ້ງແປ້ງອ່ອນຈະຍຸບຕົວລົງເຮັດໃຫ້ສ່ວນກາງຫົວຍຸບຕົວລົງ ສາລິຊະນິດນີ້ນິຍົມກັນປູກຫຼາຍ ໃນປະເທດສະຫະລັດອາເມລິກາ

ຂ. ສາລິຫົວແຂງ (flint corn)

ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ: *Zea mays indurata* ເມັດສາລິຊະນິດນີ້ຈະມີແປ້ງອ່ອນພຽງ ເລັກນ້ອຍຢູ່ສ່ວນກາງຂອງເມັດ ຮອບນອກທາງດ້ານຂ້າງ ແລະ ສ່ວນຫົວເປັນແປ້ງແຂງ ເຮັດໃຫ້ເມັດ ມີຜົວລຽບ ແລະ ແຂງ.

ລັກສະນະຂອງສາລິແຂງ

ຄ. ສາລິຫວານ (sweet corn)

ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ *Zea mays saccharata* ເມື່ອເມັດຍັງບໍ່ແກ່ເມັດຈະຕຶງ ແຕ່ເມື່ອເມັດແກ່ ເມັດຈະໃສ ແລະ ຫຼຽວ ເນື້ອຜິວຈະບໍ່ລຽບ ສາລິຫວານຕ່າງຈາກສາລິຊະນິດອື່ນເນື່ອງ ຈາກມີຍີນ (gene) ຄອຍຄອບຄຸມບໍ່ໃຫ້ ນໍ້າຕານປ່ຽນເປັນແປ້ງ.

ລັກສະນະສາລິຫວານ

ງ. ສາລີຂົ້ວ (ສາລີຕອກແຕກ) Pop corn

ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ: *Zea mays everta* ມີແປ້ງທີ່ແຂງເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ມີທາດແປ້ງອ່ອນຢູ່ພຽງເລັກນ້ອຍ ແປ້ງແຂງ ຊຶ່ງຢູ່ຕອນກາງຂອງເມັດຫໍ່ຫຸ້ມດ້ວຍສານທີ່ຂ້ອນຂ້າງໜຽວ ແລະ ຍືດຫຍຸ່ນ ເມື່ອເມັດຖືກຄວາມຮ້ອນຈະເກີດຄວາມດັນພາຍໃນເມັດ ແລະ ລະເບີດອອກ ຄວາມຊຸ່ມພາຍໃນເມັດປະມານ 14% ເປັນຄວາມຊື່ນທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບນໍາໄປຂົ້ວ ເພາະຈະໄດ້ປະລິມານເພີ່ມຂຶ້ນຫຼາຍກວ່າ ເມື່ອທຽບໃສ່ເມັດທີ່ມີຄວາມຊື່ນໜ້ອຍ ຫຼື ຫຼາຍກວ່າ ສາລີຂົ້ວຈະແບ່ງອອກເປັນ 2 ພວກ ຕາມຮູບຮ່າງຂອງເມັດຄື: rice pop corn ມີລັກສະນະຫົວເມັດແຫຼມ ແລະ pearl pop corn ມີເມັດຂ້ອນຂ້າງກົມ ເມັດອາດຈະມີສີຕ່າງກັນເຊັ່ນ: ສີເຫຼືອງ, ສີຂາວ, ສີສົ້ມ.

ລັກສະນະຂອງສາລີຂົ້ວ

ຈ. ສາລີໜຽວ waxy corn

ສາລີເຂົ້າໜຽວ (waxy corn) ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ *Zea mays ceratina* ເມັດມີລັກສະນະຄືກັບຂົ້ວເຜິ້ງ ແປ້ງຂອງສາລີຊະນິດນີ້ ຈະເປັນແປ້ງຊະນິດ amylopectin ຫຼາຍກວ່າ ໃນຄະນະທີ່ສາລີຊະນິດອື່ນຈະມີ amylopectin ປະມານ 72-78% ແລະ ມີ amylose 22-28%

ລັກສະນະຂອງສາລີໜຽວ

ສ. ສາລີແປ້ງ flour corn

ສາລີແປ້ງ flour corn ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ *Zea mays amylacea* ເມັດຈະມີແປ້ງເປັນສາລີທີ່ມີແປ້ງອ່ອນເປັນສ່ວນຫຼາຍ ເນື່ອງຈາກເມັດປະກອບດ້ວຍທາດແປ້ງທົ່ວທັງໝົດເມັດ ເມື່ອເມັດແຫ້ງຈະເກີດມີຮ້ອຍຫຼຸບຢູ່ຫົວເມັດພຽງເລັກນ້ອຍ

ລັກສະນະຂອງສາລີແປ້ງ

ຊ. ສາລີປ່າ Pod corn

ມີຊື່ວິທະຍາສາດວ່າ: *Zea mays tunicata* ເປັນສາລີອີກພັນໜຶ່ງທີ່ສາມາດສົ່ງຂາຍໄດ້ ການສົ່ງອອກຂາຍສາມາດເຮັດໄດ້ຫຼາຍວິທີເຊັ່ນ: ການຂາຍສົດ, ບັນຈຸກະປ້ອງ, ແຊ່ແຂງ ສາລີນີ້ມີການນິຍົມກັນປູກຫຼາຍເນື່ອງຈາກການນຳມາບໍລິໂພກແມ່ນມີລິດຊາກແບບ ການປູກບໍ່ມີຫຼາຍຂັ້ນຕອນ.

ລັກສະນະຂອງສາລີປ່າ

3.3. ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກສາລີ

- a) ດິນ: ສາລີສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ດີໃນດິນທີ່ມີເນື້ອດິນທີ່ມີຄວາມຜຸຜຸຍ ເປັນດິນທີ່ສາມາດຮັກສາຄວາມຊຸ່ມໄດ້ດີສົມຄວນ, ຊັ້ນດິນທີ່ມີຄວາມເລິກປະມານ 60 ຊັງຕີແມັດ ມີຄວາມເປັນກົດເປັນກ່າງຢູ່ລະຫວ່າງ 6,0-7,0 ແມ່ນເໝາະສົມທີ່ສຸດ ຫາກດິນເປັນກົດເປັນດ່າງຕໍ່າກວ່າ ຈະເຮັດໃຫ້ດິນເປັນພິດ ເນື່ອງຈາກຂາດທາດອາລູມິນຽມ(Al), ມັງການ (Mn), ເຫຼັກ (Fe) ແຕ່ ຖ້າສະພາບຂອງດິນຫາກເປັນດ່າງສູງກວ່າ ຈະເຮັດມັກສາລີຂາດທາດອາຫານຈຳພວກ ຟອສຟໍຣັດສ (P), ສັງກະສີ (Zn), ແລະ ທາດເຫຼັກ (Fe).
- b) ປະລິມານນ້ຳຝົນ: ເນື່ອງຈາກການປູກສາລີໃນປະເທດເຮົາແມ່ນອາໄສນ້ຳຝົນເປັນຫຼັກ ປະລິມານນ້ຳທີ່ສາລີຕ້ອງການ ຕັ້ງແຕ່ປູກຈົນ ເຖິງເກັບກ່ຽວປະມານ 400-650 ມິນລີແມັດ ແຕ່ປະລິມານນ້ຳທີ່ຕົ້ນສາລີຕ້ອງການຫຼາຍໜ້ອຍນັ້ນແມ່ນຂຶ້ນກັບ ລະດູ ການປູກ, ສະພາບຂອງດິນ, ຄວາມຊຸ່ມ ແລະ ອຸນຫະພູມອີກດ້ວຍ.
- c) ສະພາບຂອງອາກາດ: ສາລີທີ່ປູກໃນເຂດຮ້ອນ ແລະ ເຄິ່ງເຂດຮ້ອນເປັນພືດວັນສັ້ນ ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້ານຳໄປປູກໃນສະພາບວັນຍາວ, ອາຍຸຂອງສາລີກໍ່ຈະແກ່ຍາວຈາກປົກກະຕິ ແລະ ສະພາບອາກາດທີ່ເໝາະສົມໃນກາງເວັນ 19 ອົງສາຊຽວຊຽດສ ແລະ ກາງ ຄືນ 13 ອົງສາເຊ.
- d) ລະດູການປູກ: ສາລີເປັນພືດທີ່ສາມາດປູກໄດ້ຕະຫຼອດປີ, ຖ້າບໍ່ມີບັນຫາເລື່ອງນ້ຳ, ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປຊາວກະສິກອນປູກສາລີ ໂດຍອາໄສນ້ຳຝົນເປັນຫຼັກ. ສະນັ້ນລະດູການປູກທີ່ເໝາະສົມມີສອງລະດູ
 - **ປູກຕົ້ນລະດູຝົນ:** ເລີ່ມປະມານເດືອນເມສາ-ເດືອນພຶດສະພາ ຂຶ້ນກັບການຕົກຂອງຝົນ, ຊາວກະສິກອນກະກຽມດິນປູກກ່ອນລະດູຝົນ ເນື່ອງຈາກເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ ແລະ ບໍ່ມີລາຄານ້ຳຄ້າງລະບາດ, ວັດສະພືດລົບກວນໜ້ອຍກວ່າການປູກສາລີທ້າຍລະດູຝົນ.

- **ການປຸກທ້າຍລະດູຝົນ:** ເລີ່ມປະມານເດືອນ 7 ຫາ ເດືອນ 8 ການປຸກສາລີໃນທ້າຍລະດູຝົນນີ້ ຕ້ອງໃຊ້ພັນທີ່ທົນທານຕໍ່ພະຍາດລານ້ຳຄ້າງ ເພາະເປັນລະດູ ລະດູການປຸກ ທີ່ລານ້ຳຄ້າງລະບາດຫຼາຍ ທຳລາຍສາລີ

ແຕ່ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມສາລີທີ່ເກັບໄດ້ຈາກການປຸກຕົ້ນລະດູຝົນຄຸນນະພາບຂອງເມັດຕໍ່າກວ່າ ທ້າຍລະດູຝົນ ເນື່ອງຈາກເມັດທີ່ເກັບກ່ຽວມີຄວາມຊຸ່ມສູງ ເຮັດໃຫ້ເກີດເຊື້ອຮານ້ຳຄ້າງ ເຊິ່ງສ້າງສານພິດ ອະຟາທອ່ກຊິນ ເຮັດໃຫ້ເມັດທີ່ເກັບກ່ຽວຈາກການປຸກຕົ້ນລະດູຝົນມີສານພິດໃນປະລິມານສູງ ຈົນກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາທາງດ້ານການສົ່ງອອກ ແລະ ນຳເຂົ້າ ສ່ວນສາລີທີ່ເກັບກ່ຽວຈາກປາຍຝົນມີບັນຫາເລື່ອງສານພິດນີ້ເຊັ່ນດຽວກັນແຕ່ບັນຫາມີໜ້ອຍເພາະການເກັບກ່ຽວ ໃນໄລຍະທີ່ຄວາມຊຸ່ມໃນອາກາດຕໍ່າ.

3.4. ເຕັກນິກການປຸກສາລີ

3.4.1. ການກຽມດິນກ່ອນການປຸກ

ການກຽມດິນປຸກແມ່ນວັດຖຸປະສົງຫຼັກ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສະພາບຂອງດິນ ເໝາະແກ່ການງອກ ແລະ ການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຂອງຕົ້ນສາລີ ເພາະການໄຖກຽມດິນເຮັດໃຫ້ຂະໜາດຂອງກ້ອນດິນນ້ອຍລົງ ເຮັດໃຫ້ອາກາດໃນດິນຖ່າຍເທໄດ້ສະດວກ ຊ່ວຍກົບເສດພືດ ແລະ ວັດສະດຸອື່ນໆ ລົງໃນດິນ ຊ່ວຍກຳຈັດວັດສະດຸພິດລວມທັງໂຮກ ແລະ ແມງໄມ້, ຊ່ວຍໃຫ້ດິນດູດຊຶມໄດ້ດີ ແລະ ຊ່ວຍລົດການຊະລ້າງຂອງດິນ. ການໄຖພວນດິນຄວນໄຖໃຫ້ເລິກປະມານ 25-30 ຊັງຕີແມັດ, ແລະ ຕາກດິນປະໄວ້ປະມານ 7-14 ວັນ ເພື່ອໃຫ້ວັດສະດຸຕາຍ, ຫຼັງຈາກນັ້ນພວນດິນ 1-2 ຄັ້ງ ເພື່ອຍ່ອຍດິນ ແລະ ປັບສະພາບດິນໃຫ້ລຽບຕໍ່ການປຸກ ຖ້າເປັນພື້ນທີ່ລາດຊັນໃຫ້ໄຖຄັ້ງສຸດທ້າຍຂວາງກັບທາງລາດຊັນ.

3.4.2. ວິທີການປຸກ ແລະ ໄລຍະປຸກທີ່ເໝາະສົມ

- 1) ວິທີການປຸກສາລີ: ການປຸກສາລີ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວສາມາດແຍກໄດ້ເປັນ 3 ວິທີ ຄື:
 - ການປຸກແບບທຳມະດາ: ເປັນວິທີທີ່ຊາວສວນນິຍົມກັນປຸກມາແຕ່ດົນນານແລ້ວ ເຊິ່ງຮູບແບບການປຸກ ແມ່ນນຳໃຊ້ຈີກ, ສຽມຊຸດເປັນຊຸມ ຫຼື ໃຊ້ໄມ້ແຫຼມສັກເປັນຊຸມແລ້ວຈົ່ງຢອດເມັດພັນຕາມຄວາມຕ້ອງການ 2-3 ເມັດ/ຊຸມ ແຕ່ວິທີການປຸກແບບນີ້ເຮັດໃຫ້ໄລຍະທ່າງການປຸກລະຫວ່າງຕົ້ນ, ແຖວ ແລະ ຄວາມເລິກຂອງຊຸມບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ.
 - ການປຸກແບບຍົກຮ່ອງ: ເປັນການປຸກໂດຍການໄປພວນພຽງ ໂດຍໃຊ້ລົດໄຖນາ ຫຼື ໃຊ້ສັດລາກແກ່ຍົກເປັນຮ່ອງແລ້ວຈົ່ງປຸກຕາມຄູ, ການປຸກແມ່ນໃຊ້ແຮງງານຄົນປຸກໂດຍການຢອດເມັດ, ການປຸກແບບນີ້ແມ່ນເຮັດໃຫ້ໄລຍະທ່າງສະໝໍ່າສະເໝີ.
 - ການປຸກໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງປຸກ: ໂດຍການໃຊ້ເຄື່ອງຈັກຊ່ວຍປຸກ, ເຄື່ອງຊ່ວຍປຸກຈະໃຊ້ຕິດທ້າຍລົດໄຖໃຫຍ່ ແລະ ຈະລາກໄປຕາມພື້ນທີ່ ທີ່ຈະປຸກ, ການປຸກແບບນີ້ແມ່ນມີໄລຍະທ່າງລະຫວ່າງແຖວ ແລະ ຖັນ ແລະ ຄວາມເລິກ ຂອງຊຸມມີຂະໜາດທີ່ແນ່ນອນເທົ່າກັນ, ການປຸກແບບນີ້ເໝາະສົມແກ່ການປຸກກັບເນື້ອທີ່ກວ້າງ ແລະ ການປຸກເພື່ອເປັນສິນຄ້າ.
- 2) ໄລຍະທ່າງທີ່ເໝາະສົມໃນການປຸກ: ການປຸກສາລີໂດຍໃຊ້ໄລຍະທ່າງຫຼາຍ ແລະ ຈຳນວນຕົ້ນ/ສູມຫຼາຍ ຈະເກີດບັນຫາການຍາດແຍ່ງອາຫານ ແລະ ແສງແດດ ລະຫວ່າງຕົ້ນສາລີ ທີ່ຢູ່ໃນສູມດຽວກັນ ເຮັດໃຫ້ຕົ້ນສາລີຈະເລີນເຕີບໂຕບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນການປຸກສາລີໄລຍະທ່າງລະຫວ່າງຕົ້ນ ແລະ ແຖວປະມານ 50x75 ຊັງຕີແມັດ ຄວາມເລິກຂອງຊຸມປະມານ 3-5 ຊັງຕີແມັດ ແລະ ແຕ່ລະຊຸມຖ້າມີຈຳນວນຕົ້ນ/ຊຸມເກີນສອງຕົ້ນໃຫ້ຖອນອອກໃຫ້ເຫຼືອພຽງສອງຕົ້ນ/ຊຸມມາດຕະຖານຂອງຈຳນວນຕົ້ນທີ່ປຸກ/ໄລ່ແມ່ນ 8.500 ຕົ້ນ/ໄລ່.

3.5. ການບົວລະບັດຮັກສາ

3.5.1. ການກຳຈັດວັດສະພິດ

ເຮັດໄດ້ຫຼາຍວິທີເຊັ່ນ: ການໃຊ້ແຮງງານຄົນ ການໃຊ້ແຮງງານໂຖພວນ ແລະ ການໃຊ້ສານເຄມີສິດເພື່ອປ້ອງກັນກຳຈັດວັດສະພິດ ສານເຄມີແຕ່ລະຊະນິດມີລັກສະນະການໃຊ້ ຄຸນສົມບັດໃນການປາບວັດສະພິດ ແລະ ສານຕົກຄ້າງແຕກຕ່າງກັນ. ສະນັ້ນ, ກ່ອນທີ່ຈະໃຊ້ຄວນອ່ານຄຳແນະນຳໃຫ້ລະອຽດ ການເລືອກ ໃຊ້ສານເຄມີຊະນິດໃດຂຶ້ນກັບວັດສະພິດທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ ແລະ ຊະນິດຂອງພືດທີ່ຈະປູກໃນລະດູການຖັດໄປ ລວມທັງລາຄາຂອງສານເຄມີທີ່ໃຊ້ໃນໄລຍະສາລີ ສານເຄມີທີ່ແນະນຳໄດ້ແກ່ສານຊິນຊະນິດຜົງ 80% ເປັນສານເຄມີທີ່ໃຊ້ກ່ອນພືດປູກ ຄວນໃຊ້ໃນອັດຕາ 500 ກຼາມຕໍ່ໄລ່ ຖ້າເປັນດິນໜຽວໃຫ້ໃຊ້ໃນອັດຕາສູງກວ່ານີ້ ສາມາດຄວບຄຸມວັດສະພິດໃບກວ້າງ ແລະ ໃບແຄບໄດ້ດີ ແຕ່ຈະເປັນຜິດຕໍ່ໃບກວ້າງບາງຊະນິດເຊັ່ນ: ຜັກ ແລະ ພືດຕະກູນຖົ່ວ ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າປູກຜັກ ຫຼື ພືດຕະກູນຖົ່ວ ຫຼັງການປູກສາລີ ລະດູຖັດໄປບໍ່ຄວນສິດແປງສາລີດ້ວຍສານເຄມີນີ້.

ອະລາຄລອຣ ເປັນສານເຄມີທີ່ໃຊ້ສິດພິນວັດສະພິດຫຼັງປູກງອກ ໃຊ້ໃນອັດຕາ 500-1000 ກຼາມຕໍ່ໄລ່ ກຳຈັດໄດ້ດີສະເພາະວັດສະພິດໃບແຄບ ແລະ ເປັນພືດຕໍ່ເຂົ້າຝ່າງ ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າຈະປູກເຂົ້າຝ່າງໃນລະດູຖັດ ໄປຫ້າມສິດສານຊະນິດນີ້, ການໃຊ້ສານເຄມີກຳຈັດວັດສະພິດຈະໄດ້ຜົນດີຖ້າປະຕິບັດໃຫ້ຖືກຕ້ອງແຕ່ມີຂໍ້ຄວນລະວັງ ຄື: ຕ້ອງປະສົມນໍ້າ ແລະ ຊຶດໃນຄະນະດິນມີຄວາມຊຸ່ມ.

3.5.2. ການໃສ່ປຸຍ

ສູດປຸຍ ແລະ ອັດຕາການໃສ່ປຸຍທີ່ເໝາະສົມໃນແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ລະດັບຜົນຜະລິດກໍ່ແຕກຕ່າງກັນ, ການນຳໃຊ້ປຸຍສ່ວນຫຼາຍນິຍົມກັນໃຊ້ ປຸຍເຄມີສູດ 16-20-00, 20-20-00 ອັດຕາ 30-50 ກິໂລກຼາມຕໍ່ໄລ່ ການໃສ່ປຸຍໃນໄລຍະປູກຈະເປັນໄລຍະການໃສ່ສະດວກທີ່ສຸດ ເພື່ອລົດຄວາມສ່ຽງແນະນຳວ່າ ຄວນໃສ່ປຸຍຫຼັງຈາກຖາງຫຍ້າ ຊຶ່ງໄລຍະນີ້ສາລີໃຫຍ່ພໍສົມຄວນແລ້ວ, ການໃສ່ປຸຍອາດຈະເຮັດດ້ວຍການພວນດິນ ໃຫ້ຫ່າງຈາກຕົ້ນສາລີ ປະມານ 20 ຊັງຕີແມັດ ຫຼື 1 ຄືບ ໃສ່ປຸຍແລ້ວກົບດິນ.

3.5.3. ການໃຫ້ນໍ້າ

ຄວາມຕ້ອງການນໍ້າໃນໄລຍະຕ່າງໆ ຂອງສາລີແມ່ນບໍ່ເທົ່າກັນ ໃນໄລຍະທຳອິດຂອງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ຂອງສາລີຄວາມຕ້ອງການນໍ້າບໍ່ຫຼາຍ, ແລະ ຄ່ອຍໆ ເພີ່ມຂຶ້ນຕາມອາຍຸການ ຄວາມຕ້ອງການນໍ້າສູງທີ່ສຸດແມ່ນໄລຍະອອກດອກ ແລະ ຊ່າງໄລຍະຕົ້ນຂອງການສ້າງເມັດ ຫຼັງຈາກນັ້ນຄວາມຕ້ອງການນໍ້າຄ່ອຍ ຄ່ອຍຫຼຸດລົງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າສາລີຂາດນໍ້າໃນຊ່ວງອອກດອກຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດຫຼຸດລົງຫຼາຍ ສະນັ້ນ, ເຮົາຕ້ອງສຶກສາສະພາບແວດລ້ອມໃຫ້ດີ ຕ້ອງສາມາດຄາດຄະເນວ່າ ນັບແຕ່ວັນປູກຮອດຕອນອອກດອກແມ່ນຖືດຊ່ວງລະດູແລງ ໂດຍສາມາດເບິ່ງຂໍ້ມູນຈາກການຕົກຂອງຝົນໃນແຕ່ລະປີ ແລະ ຕິດຕາມພະຍາກອນຂອງອາກາດ ຈະຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈໃນການກຳນົດເວລາການປູກທີ່ເໝາະສົມ

3.5.4. ແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດຂອງສາລີ

ກ. ແມງໄມ້

1). ມອດດິນ: ເປັນດ້ວງໂຕນ້ອຍໆ ລຳໂຕປ້ອມ ຜິວສີດຳປົນນໍ້າຕານເທົາ ຈະອອກທຳລາຍພືດຕອນຄ່ຳ ພ້ອມທັງຈັບຄູ່ປະສົມພັນ ຈະພົບມອດດິນຕະຫຼອດທັງປີ ເພາະວ່າມີພືດໄຮ່ຊະນິດອື່ນເປັນພືດທີ່ມອດດິນອາໄສຢູ່ ໄດ້ເຊັ່ນ: ເຂົ້າຝ່າງ, ອ້ອຍ, ຝ່າຍ, ຖົ່ວຕ່າງໆ ມັນແກວ ແລະ ວັດສະພິດອີກຫຼາຍຊະນິດ

ການປ້ອງກັນການກຳຈັດ: ໃຊ້ສານຂ້າແມງປະເພດກະຕຸ້ນເມັດພັນກ່ອນປູກຈະໃຫ້ຜົນດີ ໂດຍ ໃຊ້ ພູຣາໄຮໂອຄາຣບ (ໂປຣເມທ 40 ເອສຕີ) ອັດຕາ 10-15 ກຼາມຕໍ່ເມັດພັນ 1 ກິໂລກຼາມ ຫຼື ຄາໂບຊິນແຟນ

(ຟອສລ) ອັດຕາ 20 ກຼາມຕໍ່ເມັດພັນ 1 ກິໂລກຼາມ ໃຊ້ໄດ້ດີ ໃນສະພາບດິນທີ່ມີຄວາມສູງ ຖ້າເກີດມອດດິນລະບາດ ເມື່ອສາລິແຕກງອກແລ້ວ ແລະ ພື້ນທີ່ແຫ້ງແລ້ງ ແນະນຳໃຫ້ໃຊ້ຟອສສອັດຕາ 40 ມິລິກຼາມຕໍ່ນ້ຳ 20 ລິດ ຊິດພື້ນໃຫ້ທົ່ວ.

ລັກສະນະຂອງໝອດດິນ

2). ໝອນກະທຸ້: ເປັນຜີເສື້ອກາງຄືນຂະໜາດນ້ອຍ ທຳລາຍສາລິໂດຍຈະກັດກິນໃບ ຕັ້ງແຕ່ສາລິແຕກງອກໄດ້ 3-5ວັນ ຈົນເຖິງ 3 ອາທິດ, ພືດທີ່ໝອນອາໄສມີຫຼາຍຊະນິດໄດ້ແກ່: ຫອມ, ຜັກກາດທຸກຊະນິດ, ຜັກຮະ ຖົ່ວຕ່າງໆ ອະງຸ່ນ ແລະ ໄມ້ດອກໄມ້ປະດັບຕ່າງໆ.

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ: ໃຊ້ນ້ຳຢາຂ້າເຊື້ອໄວຣັດ 12 ມິນລິລິດຕໍ່ນ້ຳ 20 ລິດ ພົ່ນສາມຄັ້ງຕອນອາກາດເຢັນ. ແຕ່ລະຄັ້ງຫ່າງກັນ 7 ວັນ ຫຼື ໃຊ້ ໄຕຟູມູຣອນ (ອັນຊິດທິນ) ອັດຕາ 30 ກຼາມຕໍ່ນ້ຳ 20 ລິດ.

ລັກສະນະຂອງໝອນກະທຸ້ຫອມ

3). ໝອນເຈາະລຳຕົ້ນສາລິ: ຕົວເຕັມໄວເປັນຜີເສື້ອກາງຄືນ ໝອນຈະທຳລາຍໂດຍສະເພາະລຳຕົ້ນ ທຳລາຍຄວາມເສຍຫາຍສາລິໃນໄຮ່ ແລະ ສາລິຝັກສິດ

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ: ທີ່ໄດ້ຜົນຄື ຢອດຍອດສາລິດ້ວຍຄາໂບຟູຣານ (ຟູຣາດານ3%ຈີ) ອັດຕາ 30 ກຼາມຕໍ່ນ້ຳ 20 ລິດ

ລັກສະນະການທຳລາຍຂອງໜອນ

4). ໜອນເຈາະຝັກ: ທຳລາຍສາລີໂດຍກັດກິນໄໝ ແລະ ເຈາະເຂົ້າໄປກິນປາຍຝັກ ມັກລະບາດໃນລະດູທີ່ມີການປູກສາລີຕອນສາລີຕິດຝັກ ແລະ ທຳລາຍພືດອື່ນໆ ເຂົ້າຝ້າງ, ຢາສູບ ມະເຂືອເທດ, ຖົ່ວຕ່າງໆ. **ການປ້ອງກັນກຳຈັດ:** ໃນເຂົ້າ, ພືດໄຮ່, ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງພິ່ນສານຂ້າແມງ, ແຕ່ໃນສາລີຫວານຖ້າມີໜອນເຈາະຝັກໃຫ້ໃຊ້ໃນອັດຕາ 11 ຕໍ່ນໍ້າ 20 ລິດ, ໜອນຊະນິດນີ້ຈະທຳລາຍສາລີ ໃນໄລຍະອອກດອກ ແລະ ອອກໄໝ ແລະ ຄວນໝັ່ນກວດເບິ່ງໄລຍະນີ້ໃຫ້ເປັນປະຈຳ.

ລັກສະນະການທຳລາຍຂອງໜອນທີ່ຝັກ

5). ຕັກແຕນ: ຕັກແຕນເປັນສັດຕູສາລີ ອັນຕະລາຍໃນຫຼາຍໆພື້ນທີ່ ຕັກແຕກຈະແຜ່ຂະຫຍາຍໄດ້ຢ່າງວ່ອງໄວ, ທຳລາຍຕົ້ນສາລີໂດຍກັດກິນໃບ ແລະ ລຳຕົ້ນທີ່ອ່ອນເຮັດໃຫ້ເກີດຄວາມເສຍຫາຍໃນບໍລິເວນກວ້າງ, ຕັກແຕນຈະແຜ່ ລະບາດຫຼາຍໃນບ່ອນທີ່ມີອາກາດແຫ້ງແລ້ງ

- ການປ້ອງກັນ: ກຽມດິນໃຫ້ລະອຽດ
- ໃຊ້ໄຟລ້ແລ້ວຈັບທຳລາຍຖິ້ມ
- ປູກສາລີສະລັບກັບພືດອື່ນ
- ເຮັດຄວາມສະອາດໃນແປງປູກສະເໝີ ແລະ ໃຊ້ສານເຄມີພວກຖືກໂຕຕາຍເຊັ່ນ: BSC 60% 3 ກິໂລກຼາມ/ໄລ່ ຫຼື ພວກ Azorean 60% EC ລິດ/ນໍ້າ 20 ລິດ ສິດພິ່ນ

ຂ. ພະຍາດຂອງສາລີ

ພະຍາດຂອງສາລີ ທີ່ສຳຄັນໄດ້ແກ່ ພະຍາດລານໍ້າຄ້າງ ສ່ວນພະຍາດອື່ນມີແຕ່ບໍ່ເປັນບັນຫາໜັກ

1). ພະຍາດໃບໄໝ້

- ລັກສະນະອາການ

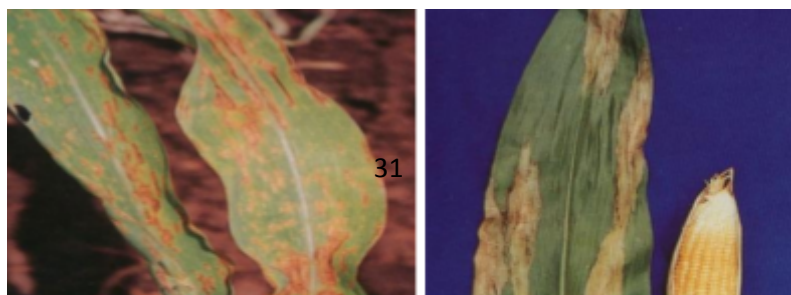
ເລີ່ມຈາກຈຸດນ້ອຍໆສີຂຽວຊ້າ ຕໍ່ມາຂະຫຍາຍອອກຕາມຄວາມຍາວຂອງໃບ, ຂະໜາດຂອງຈຸດແຕກຕ່າງກັນ ກໍລະນີຮຸນແຮງແຜ່ຈະຂະຫຍາຍໃຫຍ່, ໃນໄລຍະກ້າຕົ້ນກ້າຈະຫ່ຽວແຫ້ງ ແລະ ຕາຍພາຍໃນ 3-4 ອາທິດຫຼັງປູກ, ລັກສະນະຂອງພະຍາດຈະແຜ່ຈາກຕົ້ນ, ຮວງ ແລະ ເມັດ.

- ສາເຫດ

ພະຍາດໃບໄໝ້ເກີດຈາກເຊື້ອຮາເຊັ່ນ: ***Bipolaris maydis* (Nisik.) Shoemaker** ຄວາມຊຸ່ມຊື່ນສູງ ອຸນະພູມລະຫວ່າງ: 20-32ອົງສາ. ເຊື້ອຮາແຜ່ກະກາຍໄປຕາມລົມ ແລະ ຝົນ

- ການປ້ອງກັນກຳຈັດ

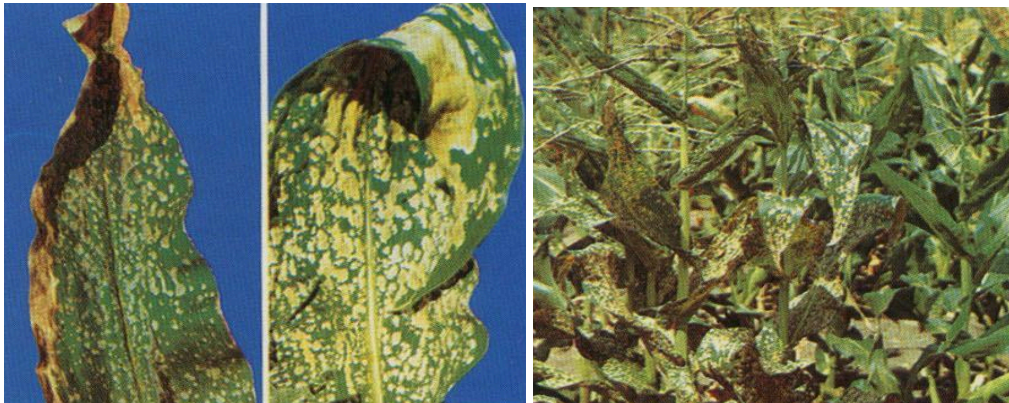
ໃຊ້ເມັດພັນທີ່ປາສະຈາກໂຮກມາປູກ ພາຍຫຼັງປູກສຳເລັດຫາກພົບເຫັນໂຮກລະບາດຂຸດໄປເຜົາຖິ້ມ ໃຊ້ສານເຄມີໂຕໂຟຣິນ (ຊາພອນ) ປະສົມກັບເມັດກ່ອນການປູກ.

ລັກສະນະຂອງໂຮກໃບໄໝ້

2). ພະຍາດໃບຈຸດ

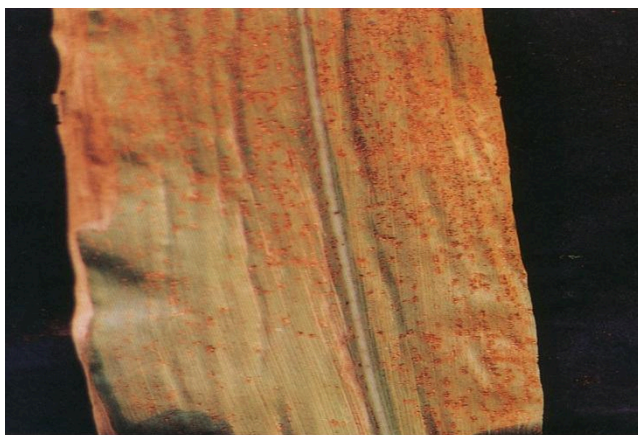
- ລັກສະນະອາການພະຍາດໃບຈຸດຈະມີລັດສະນະເປັນຈຸດຕາມໃບ ບາດແຜເປັນຈຸດສີຂຽວປົນສີດ, ເຫຼືອງ ແລະ ສີນ້ຳຕານ ມີວົງແຫວນສີເຫຼືອງຢູ່ຮອບບາດແຜ ເມື່ອຄວາມຊຸ່ມຊື່ນສູງແຜ່ຈະຂະຫຍາຍໃຫຍ່ ເນື້ອໃບແຫ້ງ ແລະ ກາບໃບ ແລະ ກາບຝັກແຫ້ງ ແລະ ເນົາ
- ສາເຫດ:ເກີດຈາກການແຜ່ເຊື້ອຮາ ***Bipolaris zeicola* (Stout.) Shoemaker**
- ການປ້ອງກັນກຳຈັດ: ໃຊ້ເມັດພັນທີ່ປາສະຈາກພະຍາດແລະພະຍາດ ຫຼື ພັນທີ່ໄດ້ຮັບການກວດການ(ການປັບປຸງພັນມາກ່ອນ, ຄວນນຳເອົາຕົ້ນທີ່ເປັນພະຍາດຖິ້ມ ແລະ ໃຊ້ສານເຄມີຊ່ວຍ

ລັກສະນະຂອງພະຍາດໃບຈຸດ

3). ພະຍາດຮາສນິມ(ພະຍາດຂີ້ໜຽງ)

- ລັກສະນະ
ເປັນຈຸດນ້ອຍໆສີນ້ຳຕານແດງ, ບາດແຜເກີດຢູ່ດ້ານເທິງຂອງໃບຫຼາຍກວ່າດ້ານລຸ່ມ ຕໍ່ມາບາດແຜຈະກະຈາຍອອກ ເບິ່ງເປັນສີສະໝີມເຫຼັກ, ກໍລະນີເກີດຂຶ້ນຮຸນແຮງໃບຈະແຫ້ງຕາຍ
- ສາເຫດ
ເກີດຈາກເຊື້ອຮາ ***Puccinia polysora* Underw** ເຊື້ອນີ້ມັກລະບາດໃນຕອນທ້າຍລະດູຝົນ ແລະ ຕົ້ນລະດູໜາວ, ໃນລະຫວ່າງຄວາມຊື່ນຂອງອາກາດ95-100%, ອຸນະພູມຂ້ອນຂ້າງເປັນປະມານ 24-26 ອົງສາ
- ການປ້ອງກັນ: ການປ້ອງກັນເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເຊື້ອພະຍາດເກີດຂຶ້ນ ແລະ ລະບາດຄວນນຳໃຊ້ແນວພັນຕານທານ, ຫາກພົບເຫັນເຊື້ອພະຍາດລະບາດຄວນຕັດຕົ້ນທີ່ເປັນພະຍາດ, ໃຊ້ສານເຄມີ ໄດພິໂນໂຄນາໂຊນ ຫຼື ແມນໂຄແຊບ 80%

ລັກສະນະຂອງໂຮກຣາສນິມ

3.6. ການເກັບກ່ຽວ ແລະ ການເກັບຮັກສາ

3.6.1. ການເກັບກ່ຽວ

ສາມາດການເກັບກ່ຽວໄດ້ເມື່ອຮວງສາລີແກ່ເຕັມທີ່ ແລະ ຄວນເກັບກ່ຽວສາລີໃນໄລຍະທີ່ຕົ້ນ ແລະ ຝັກແຫ້ງ ເຕັມທີ່ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນການຕາກແຫ້ງ ແລ້ວນໍາມາຕາກແຫ້ງອີກ 3-4 ວັນ ແລ້ວນໍາມາແກະເອົາເມັດ ຈາກນັ້ນ, ຄວນຕາກເມັດສາລີໃຫ້ແຫ້ງຈັດໃຫ້ມີຄວາມຊຸ່ມໃນເມັດຕໍ່າກວ່າ 15% ເພື່ອປ້ອງກັນ ການແຜ່ກະຈາຍຂອງເຊື້ອລາທີ່ຕິດມາກັບເມັດສາລີ. ເມື່ອເກັບກ່ຽວ ແລະ ຕາກຝັກແຫ້ງແລ້ວ ຫາກສັງເກດເຫັນວ່າ ເມັດສາລີຍັງມີຄວາມຊຸ່ມຫຼາຍ ກໍ່ຄວນແກະເມັດສາລີອອກແລ້ວຄວນນໍາມາຕາກອີກ 2-3 ແດດ ຄວນໃຫ້ຄວາມຊຸ່ມເມັດເຫຼືອພຽງ 16% ເທົ່ານັ້ນ ເພາະຖ້າຄວາມຊຸ່ມຍັງເຫຼືອສູງໂອກາດທີ່ຈະເປັນພະຍາດ ມອດກິນ ແລະ ເປີເຊັນຄວາມງອກຈະຫຼຸດລົງ.

ການເກັບກ່ຽວເພື່ອຈໍາໜ່າຍຈະເປັນການເກັບ ເພື່ອຂາຍຮວງດິບຂາຍກ່ອນການສຸກແຫ້ງ ການເກັບເພື່ອຈໍາໜ່າຍຮວງດິບແມ່ນຂຶ້ນກັບແຕ່ລະແນວພັນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນສາລີຫວານ, ສາລີອ່ອນ, ສາລີໜຽວ, ສາລີແຂງ ແຕ່ບາງພັນແມ່ນສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້ມີແຕ່ໄລຍະການເກັບກ່ຽວເທົ່ານັ້ນ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນສາລີຕອກແຕກ (ສາລີຂົ້ວ) ການເກັບສາລີເພື່ອຈໍາໜ່າຍດິບແມ່ນນໍາໄປໃຊ້ເຮັດນໍ້າຫວານ, ເຂົ້າໜົມບາງຊະນິດ ການປັງ ຈີ່, ການເກັບກ່ຽວຕ້ອງມີການກວດ ກາເບິ່ງ ໂດຍການບົບເບິ່ງຮວງຖ້າຮວງແຂງໝາຍວ່າສາມາດເກັບໄດ້

ລັກສະນະຂອງສາລີທີ່ສາມາດເກັບກ່ຽວໄດ້

3.6.2. ການເກັບຮັກສາ

- ການເກັບຮັກສາໄວ້ເປັນອາຫານສັດ: ການເກັບຮັກສາໄວ້ເປັນອາຫານສັດ ຊຶ່ງຈະເປັນການເກັບເປັນຮ່ວງ ຫຼື ເປັນເມັດຄວນເກັບໄວ້ບ່ອນທີ່ມີອາກາດຖ່າຍເທ, ອາກາດລ່ວງດີ, ຄວນສ້າງຮ່ານໃຫ້ສູງບໍ່ຄວນວາງໃສ່ພື້ນຊົມັງສະ ຖານທີ່ຄວນເປັນສະຖານທີ່ແຫ້ງດີ.

- ການເກັບໄວ້ເຮັດເມັດພັນ: ຄວນຄຳນຶງເຖິງການມີຊີວິດຂອງເມັດພັນ ຄວນໃຫ້ເມັດພັນມີຄວາມຊຸ່ມໜ້ອຍ, ອຸນຫະພູມບ່ອນທີ່ເກັບໄວ້ຄວນເໝາະສົມ, ອາກາດລ່ວງດີ, ນອກນີ້ແລ້ວຄວນຈະມີເມັດພັນກັບຢາປ້ອງກັນແມງໄມ້ອີກດ້ວຍ.

ບົດທີ່ 4

ການສ້າງເຮືອນຮົ່ມ

1. ການເລືອກພື້ນທີ່ໃນການກໍ່ສ້າງ

- ຕ້ອງເປັນພື້ນທີ່ມີລັກສະນະດິນແຂງ (ປ້ອງກັນການຊຸດໂຕຂອງດິນ)
- ເປັນພື້ນທີ່ຮາບພຽງສະດວກໃນການກໍ່ສ້າງ

- ເປັນພື້ນທີ່ເໝາະສົມສໍາລັບການປູກຝັງ
- ເປັນພື້ນທີ່ເປີດສາມາດຮັບແສງແດດພຽງພໍຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງພືດ
- ເປັນບ່ອນທີ່ປອດໄພ ເພື່ອຫຼີກລຽງຄວາມສ່ຽງຈາກໄພນໍ້າຖ້ວມ ສູງກວ່າລະດັບພື້ນດິນແຄມແມ່ນໍ້າ)

(ຫ່າງຈາກແມ່ນໍ້າ

ຫຼື

2. ການກະກຽມອຸປະກອນ

- ເສົາກາງ
- ເສົາຂ້າງ
- ໄມ້ໄຜ່
- ຕະປູ
- ໄມ້ແມັດ
- ຄ້ອນຕີ
- ລວດມັດ
- ເລື້ອຍປາຕອງ
- ສີດໍາ
- ຟ້າ, ຈີກ, ສຽມ

3. ຂັ້ນຕອນໃນການເຮັດເຮືອນຮົ່ມ

3.1. ການຕັ້ງເສົາ

- ເຮັດເຄື່ອງໝາຍເພື່ອເນັ້ນເສັ້ນເຊືອກວາງຈຸດຝັງເສົາ
- ເຮັດເຄື່ອງໝາຍຕໍາແຫນ່ງຕັ້ງເສົາດ້ວຍການຕອກໄມ້ໄຜ່ປະໄວ້
- ຊຸດຊຸມໃຫ້ເລິກປະມານ 50 ຊມ
- ຕັ້ງເສົາຂ້າງ ແລະ ເສົາກາງ ລົງໃນຊຸມທີ່ຊຸດແລ້ວຖິມດິນໃຫ້ແໜ້ນ

3.2. ການຕິດຕັ້ງຄານລຸ່ມ ແລະ ຄານເທິງ

- ວາງຄານແຕ່ລະອັນລົງພື້ນແລ້ວວັດແທກຄວາມຍາວໃຫ້ຖືກຕ້ອງ
- ຕັດໄມ້ໃຫ້ມີຄວາມຍາວເທົ່າກັນ ແລະ ເຮັດຈຸດເຊື່ອມຂອງຄານແຕ່ລະອັນ
- ຕອກຕະປູໃສ່ດ້ານໜ້າ ແລະ ດ້ານຫຼັງຂອງຈຸດເຊື່ອມກັນ
- ຕັ້ງຄານເທິງ

3.3. ການຕິດຕັ້ງໂຄງຫຼັງຄາ

- ຕັດລວດຕາມຂະໜາດທີ່ກຳນົດໄວ້ ເພື່ອມັດໃສ່ກັບໄມ້ໄຜ່

- ນໍາໄມ້ໄຜ່ 2 ອັນ ມາທັບກັນແລ້ວມັດດ້ວຍລວດ
- ເອົາໄມ້ໄຜ່ຂຶ້ນເຮັດເປັນໂຄງແລ້ວຕອກຕະປູໃສ່ໃຫ້ແໜ້ນ
- ແທກໄມ້ໄຜ່ທີ່ຍື່ນອອກມາໃຫ້ຫ່າງຈາກຄານ 30 ຊມ ແລ້ວຕັດອອກ

3.4.ການໃສ່ຜ້າຢາງໃສ່

- ຍົກຜ້າຢາງໃສ່ເທິງຫຼັງຄາ
- ປູຜ້າຢາງຈາກເທິງລົງລຸ່ມ
- ແປງດ້ານໜ້າ, ດ້ານຂ້າງ ແລະ ດ້ານຫຼັງໃຫ້ພໍດີ
- ເອົາໄມ້ໄຜ່ມາໃສ່ກັບຂອບຜ້າຢາງແລ້ວມ້ວນຂຶ້ນພ້ອມກັນໃຫ້ແໜ້ນ
- ຕອກຕະປູໃສ່ກັບຜ້າຢາງໂດຍເອົາໄມ້ມາຮອງ
- ເອົາເຊືອກແປມາຮັດທັບຜ້າຢາງເພື່ອປ້ອງກັນລົມ

ບົດທີ່ 5

ການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກKKK

1. ຄວາມໝາຍ, ຄວາມສໍາຄັນຂອງການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ

ໄມ້ໃຫ້ໝາກໝາຍເຖິງຕົ້ນໄມ້ທີ່ອອກດອກ ແລະ ໝາກໃຫ້ເຮົາຮັບປະທານ ເຮົາຮຽກວ່າໝາກໄມ້, ສໍາລັບໄມ້ໃຫ້ໝາກນັ້ນມີທັງໄມ້ຍື່ນຕົ້ນ ແລະ ໄມ້ລື່ມລຸກ

ເຊິ່ງໄມ້ຍືນຕົ້ນມີຕັ້ງແຕ່ລຳຕົ້ນຂະໜາດນ້ອຍໄປຈົນເຖິງລຳຕົ້ນຂະໜາດໃຫຍ່ ມີທັງທີ່ຮັບປະທານສຸກ ແລະ ຮັບປະທານດິບ, ໄມ້ໃຫ້ໝາກເປັນຈຳພວກທີ່ເກີດຈາກສິ່ງທີ່ມີຊີວິດ ໂດຍລັກສະນະລວມໆ ຂອງໝາກໄມ້ນີ້ຈະມີຮູບຊົງກົມ ເຊິ່ງອາດມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນຕາມແຕ່ລະສາຍພັນ ໂດຍປົກກະຕິໝາກໄມ້ຕ້ອງມີເບືອກ ຫຼື ສິ່ງທີ່ທຸ້ມເນື້ອເຍື່ອທາງໃນ ເຊິ່ງໝາກໄມ້ຈະຖືກນຳໄປຮັບປະທານໂດຍມະນຸດ ຫຼື ສັດ.

ໄມ້ໃຫ້ໝາກນັບວ່າມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍຕໍ່ກັບການດຳລົງຊີວິດຂອງມະນຸດ ເພາະໝາກໄມ້ເປັນອາຫານທີ່ສຳຄັນທີ່ຊ່ວຍປ້ອງກັນໂຮກ, ໃຫ້ພະລັງງານແກ່ຮ່າງກາຍຜູ້ບໍລິໂພກ ນອກນັ້ນໝາກໄມ້ຍັງມີຄວາມສຳຄັນອີກຫຼາຍໆ ຢ່າງ ເຊັ່ນ: ຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ, ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ໂພສະນາການ.

2. ສະພາບແວດລ້ອມທີ່ເໝາະສົມ

ໝາຍເຖິງອຸນນະພູມ, ຄວາມຊຸ່ມໃນອາກາດ, ຝົນ, ລົມ ແລະ ແສງ ເປັນຕົ້ນ ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ຈະມີຜົນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຕະຫຼອດຈົນເຖິງການຕິດດອກ, ຕິດໝາກ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງໝາກໄມ້ອີກ, ການເລືອກສະຖານທີ່ປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຈຶ່ງຄວນຄຳນຶງເຖິງນິໄສຂອງໄມ້ໃຫ້ໝາກແຕ່ລະຊະນິດວ່າ ມັກຟ້າອາກາດແບບໃດ ເຊິ່ງສະພາບຟ້າອາກາດປະກອບດ້ວຍປັດໃຈຕ່າງໆ.

ກ. ອຸນນະພູມ

ອຸນນະພູມເປັນປັດໃຈສຳຄັນທີ່ມີຜົນຕໍ່ການແຜ່ກະຈ່າຍ ແລະ ຈຳກັດຊະນິດໄມ້ໃຫ້ໝາກ ທັງໃນເຂດໜາວ ແລະ ເຂດຮ້ອນ ໄມ້ໃຫ້ໝາກແຕ່ລະຊະນິດຈະມັກຄວາມຊຸ່ມໄດ້ດີໃນອຸນນະພູມທີ່ແຕກຕ່າງກັນອອກໄປ

ຂ. ຄວາມຊຸ່ມສຳພັດ

ໝາຍເຖິງປະລິມານຂອງອາຍນ້ຳທີ່ມີຢູ່ໃນໜຶ່ງໜ່ວຍປະລິມານຂອງອາກາດ ເຊິ່ງອາດວັດເປັນເປີເຊັນອາຍນ້ຳທີ່ອື່ນຕົວ, ອຸນນະພູມ ແລະ ຄວາມດັນໂດຍສະເພາະທີ່ຈຸດໆ ນຶ່ງ ໄມ້ໃຫ້ໝາກບາງຊະນິດຕ້ອງການຄວາມຊຸ່ມໃນອາກາດສູງ ເຊັ່ນ: ຖົ່ວລຽນ, ເງາະ, ມັງຄຸດ ແລະ ລາງສາດ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄວາມຊຸ່ມໃນອາກາດທີ່ຫຼາຍເກີນໄປ ອາດເຮັດໃຫ້ໄມ້ໃຫ້ໝາກບາງຊະນິດຕິດຜົນໄດ້ດີ ແລະ ຄວາມຊຸ່ມໃນອາກາດທີ່ມີໜ້ອຍເກີນໄປ ຈະເຮັດໃຫ້ໄມ້ໃຫ້ໝາກຄາຍອາຍນ້ຳຫຼາຍ ແລະ ເປັນສາເຫດນຶ່ງທີ່ເຮັດໃຫ້ໄມ້ໃຫ້ໝາກມັກເປັນໂຮກໃບແຫ້ງ ຫຼື ໃບລົ້ນ.

ຄ. ນ້ຳຝົນ

ການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຫຼື ການເຮັດໄຮ່ຢ່າງອື່ນໃນປະເທດເຮົາ ຍັງຕ້ອງອາໄສນ້ຳຝົນເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ເນື່ອງຈາກພື້ນທີ່ປູກສ່ວນຫຼາຍຂາດແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ການຊົນລະປະທານ ພືດສ່ວນຫຼາຍມັກຈະຂາດນ້ຳເປັນໄລຍະດົນໆ ເນື່ອງຈາກຝົນຕົກບໍ່ສະໝໍ່າສະເໝີ ໃນປີໜຶ່ງໆ ສະນັ້ນ, ພື້ນທີ່ທີ່ຈະໃຊ້ເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກຄວນມີຝົນຕົກໂດຍສະໝໍ່າສະເໝີຕະຫຼອດປີ ບໍລິເວນຝົນຕົກໜ້ອຍກວ່າ 500 ມິລີແມັດ ຕໍ່ປີ ຄວນຈະມີການຊົນລະປະທານເຂົ້າຊ່ວຍ.

ງ. ລົມ

ລົມແຮງເປັນອຸປະສັກໃນການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ໂດຍສະເພາະຢ່າງຍິ່ງ ຂະນະທີ່ໄມ້ໃຫ້ໝາກກຳລັງອອກດອກ ຫຼື ຕິດໝາກ ລົມແຮງ ຫຼື ພາຍຸ ຈະເຮັດໃຫ້ດອກ ຫຼື ໝາກລົ້ນ ໄມ້ໃຫ້ໝາກຈະຄາຍນ້ຳຜິດປົກກະຕິ, ນອກຈາກນີ້ອາດເຮັດໃຫ້ກິ່ງຫັກ ແລະ ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການພົນສານເຄມີກຳຈັດສັດຕູ ການເລືອກພື້ນທີ່ເຮັດສວນ ຈຶ່ງຄວນຫຼີກລ້ຽງຈາກແຫຼ່ງນ້ຳທີ່ມີພາຍຸ ຫຼື ລົມໃຕ້ຝຸ່ນ, ຢ່າງໃດກໍຕີ ໃນທີ່ທີ່ມີລົມແຮງ ຄວນປູກໄມ້ບັງລົມ ແລະ ຄວນປູກຕົ້ນໄມ້ໃນສວນໃຫ້ຖີ່ເຂົ້າ.

ຈ. ແສງແດດ

ໄມ້ໃຫ້ໝາກຕ້ອງການແສງແດດ ເພື່ອການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງກິ່ງ, ໃບ ແລະ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຄຸນນະພາບຂອງໝາກໄມ້ດີຂຶ້ນ ການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກບໍລິເວນທີ່ໄດ້ຮັບແສງໜ້ອຍ ອາດເຮັດໃຫ້ເກີດຜົນເສຍຫາຍຂຶ້ນໄດ້ ເຊັ່ນ: ອາດເຮັດໃຫ້ການເປັນໝາກບໍ່ຄ່ອຍດີ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ດິນບໍລິເວນໂຄນຕົ້ນປຽກ ເຮັດໃຫ້ເກີດໂຮກລະບາດ, ການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ຕິດຢູ່ກັບປ່າຕືບ ຫຼື ລ້ອມຮອບດ້ວຍຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃຫຍ່ສູງ ຄວນປູກໃຫ້ຫ່າງຈາກປ່າໃຫ້ຫຼາຍໆ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ທີ່ເຮົາປູກບັງແສງແດດຈາກຕົ້ນໄມ້ເຫຼົ່ານັ້ນ.

3. ວິທີປູກຕົ້ນໝາກເງາະ, ລ່າໄຍ, ຖົ່ວລຽນ ແລະ ໝາກມ່ວງ

3.1. ການຄັດເລືອກສະຖານທີ່ປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ

ເປັນພື້ນທີ່ທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມ, ບ່ອນທີ່ນ້ຳບໍ່ຖ້ວມຂັງ ແລະ ຫ່າງຈາກເສັ້ນທາງຄົມມະນາຄົມ ຢ່າງນ້ອຍ 25 ແມັດ ເປັນດິນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ pH 4.5-5.5

ກ. ການເລືອກສະຖານທີ່

ການເລືອກເນື້ອທີ່ເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ເປັນສິ່ງຈຳເປັນອັນດັບທຳອິດ ສຳລັບຜູ້ທີ່ຈະລົງມືເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ເພາະການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກເປັນການລົງທຶນໄລຍະຍາວ ແລະ ໃຊ້ທຶນເປັນຈຳນວນຫຼາຍ ຖ້າເຮົາເລືອກທີ່ເຮັດສວນບໍ່ເໝາະກັບຊະນິດຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ຈະປູກແລ້ວ, ການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກອາດຈະລົ້ມເຫຼວກໍເປັນໄດ້ສະນັ້ນ, ການເລືອກພື້ນທີ່ເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກນັ້ນ ຄວນມີການພິຈາລະນາເຖິງປັດໃຈຕ່າງໆ ຢ່າງຮອບຄອບ.

ຂ. ດິນປູກ

ເນື່ອງຈາກການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກ ເປັນການລົງທຶນໄລຍະຍາວ, ການເລືອກສະຖານທີ່ປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຈຶ່ງຄວນພິຈາລະນາເຖິງເນື້ອທີ່ດິນ ແລະ ລັກສະນະຂອງດິນອີກ ດິນເປັນປັດໃຈທີ່ສຳຄັນຫຼາຍ ເພາະເປັນແຫຼ່ງທີ່ມາຂອງອາຫານພືດ ແລະ ເປັນທີ່ຍຶດເກາະຂອງຮາກ, ການເຮັດສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກຕ້ອງລົງທຶນຊື້ດິນເປັນອັນດັບທຳອິດ ດິນທີ່ດີ ຫຼື ບໍ່ດີ ກໍ່ອາດໃຊ້ເປັນສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກໄດ້ເຊັ່ນກັນ, ແຕ່ດິນບໍ່ດີອາດໄດ້ລົງທຶນສູງ ເພາະເຮົາຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງດິນໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກໄດ້, ຖ້າດິນດີ ມີຄວາມເໝາະສົມໃນການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກຄວນເປັນດິນທີ່ມີແຮ່ທາດອາຫານຕ່າງໆ ທີ່ຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກຕ້ອງການຢ່າງຄົບຖ້ວນສົມບູນ ເປັນດິນທີ່ມີອິນຊີວັດຫຼາຍ ໂດຍທຳມະຊາດ ເຊິ່ງຈະເປັນຕົວທີ່ເຮັດໃຫ້ດິນມີຄວາມຜຸພູຍ, ລະບາຍນ້ຳ ແລະ ຖ່າຍເທອາກາດໄດ້ດີ ເໝາະສົມແກ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງຮາກ.

ຄ. ຄວາມເລິກຂອງດິນ

ຄວາມເລິກຂອງດິນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການຈະເລີນເຕີບໂຕຂອງໄມ້ໃຫ້ໝາກແຕ່ລະຊະນິດ ເພາະຄວາມເລິກຂອງດິນປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກຈະຊ່ວຍໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ໝັ້ນຄົງ, ແຂງແຮງ, ບໍ່ລົ້ມຫັກງ່າຍ ແລະ ສາມາດນຳອາຫານມາລ້ຽງຕົ້ນໄດ້ເປັນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ.

3.2. ການປູກ

- ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງປູກຕົ້ນ/ຕົ້ນ, ແຖວ/ແຖວແມ່ນ 4 x 4 ແມັດ
- ຊຸດຂຸມປູກຂະໜາດ 50x50x50 cm ກໍລະນີພື້ນທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຕໍ່າ ຄວນຊຸດຂຸມໃຫ້ມີຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນ ແລະ ໃຊ້ວັດສະດຸປັບປຸງດິນເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ
- ວັດສະດຸຄຸມດິນທີ່ໃຊ້ກັບຂຸມປົກກະຕິ ປະກອບດ້ວຍຫີນພືດສະຟາດ 0.5 ກິໂລກຣາມ ປຸຍອິນຊີ 5-10 ກິໂລກຣາມ, ປຸຍເຄມີສຸດ 15-15-15 ອັດຕາ 200-300 ກຼາມ ດິນໃຫ້ເຂົ້າກັບດິນ ຫຼັງຈາກນັ້ນເອົາເບ້ຍໄມ້ອອກຈາກຖົງຢາງ ແລ້ວປູກລົງກາງຂຸມ ໃຊ້ໄມ້ຫຼັກປັກເພື່ອມັດກັບຕົ້ນໝາກມ່ວງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ຕົ້ນໝາກມ່ວງໂຄ່ນລົ້ມ ເມື່ອເວລາລົມພັດແຮງແລ້ວໃຊ້ມິດກິດເອົາບໍລິເວນຮອຍຕໍ່ລະຫວ່າງຍອດພັນກັບຕົ້ນຕໍອອກ.

4. ການບົວລະບັດຮັກສາ

ການປູກໄມ້ໃຫ້ໝາກ ຜູ້ປູກຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ບົວລະບັດຮັກສາຕະຫຼອດປີ ເຊິ່ງມີບາງຊ່ວງ, ບາງລະດູການກໍຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ເປັນພິເສດ ດັ່ງນັ້ນ, ຖ້າປ່ອຍປະລະເລີຍຈະເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດບໍ່ໄດ້ຢ່າງເຕັມເນັດເຕັມໜ່ວຍ ຜູ້ປູກຄວນມີເວລາໃຫ້ກັບສວນໄມ້ໃຫ້ໝາກຢ່າງເຕັມທີ່ ເພື່ອຜົນຜະລິດຈະໄດ້ຮັບຜົນດີ ແລະ ມີຄຸນນະພາບ ເຊັ່ນ: ການກຳຈັດວັດສະພິດ, ການໃສ່ຝຸນ, ພູນດິນ, ຫົດນ້ຳ (ກໍລະນີຝົນບໍ່ຕົກ), ການປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້.

4.1. ການໃສ່ຝຸນ

ຕົ້ນໄມ້ອາຍຸ 1-2 ປີໃສ່ປຸຍອິນຊີໃນ ອັດຕາ 1-2 ກິໂລກຣາມຕໍ່ຕົ້ນຕໍ່ປີ ແບ່ງໃສ່ 2 ຄັ້ງເທົ່າກັນ ໃນຊ່ວງຕົ້ນ ແລະ ປາຍລະດູຝົນ ໂດຍການໃສ່ຮອບກົກຕົ້ນ ແລະ ພວນດິນປົກ ຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດແລ້ວ ຫຼື ອາຍຸປະມານ 3 ປີຂຶ້ນໄປ ມີການໃສ່ປຸຍຕາມໄລຍະພັດທະນາ ຫຼືຄວາມຕ້ອງການດັ່ງນີ້:

- ໄລຍະບຳລຸງຕົ້ນ ຫຼັງເກັບກຽວຜົນຜະລິດ ແລະ ຕັດແຕ່ງກິ່ງແລ້ວ ໃສ່ປຸຍອິນຊີໃນອັດຕາ 1-2 ກິໂລກຣາມຕໍ່ຕົ້ນຕໍ່ຄັ້ງ ໂດຍໂຮຍໃສ່ກ້ອງຊິງຟຸມແລ້ວພວນດິນປົກ ໃສ່ປຸຍອີກເມື່ອຕົ້ນໄມ້ເລີ່ມແຕກໃບຊຸດທີ່ 2 ໂດຍໃສ່ສຸດປຸຍ ແລະ ອັດຕາເຕີມ.

4.2. ການໃຫ້ນ້ຳ

ລະບົບການໃຫ້ນ້ຳແບບຫົວສິດນ້ອຍ ເປັນການປະຕິບັດງານທີ່ເຮັດໄດ້ສະດວກປະຢັດແຮງງານ ແລະ ພຶດໄດ້ຮັບນ້ຳສະໜໍາສະເໝີ ການໃຫ້ນ້ຳແບບສາຍຢາງຫົດຫຼືແບບປ່ອຍຕາມຮ່ອງຂະໜາດນ້ອຍ ມີຕົ້ນທຶນຕໍ່າກວ່າແບບທຳອິດ ແຕ່ຄວບຄຸມປະລິມານການໃຫ້ນ້ຳແກ່ພືດໄດ້ຍາກບໍ່ສະໜໍາສະເໝີໃຊ້ນ້ຳ, ແຮງງານ, ເວລາຫຼາຍກ່ວາ ລະບົບຫົວສິດນ້ອຍ.

4.3. ການຕັດແຕ່ງກິ່ງ

- ການຈັດຊິງ ຫຼື ສ້າງຊິງຟຸມໄມ້ໃຫ້ໝາກ
- ເລືອກລຳຕົ້ນຫຼັກ 1 ລຳ ຄວາມສູງ 75-100 cm.
- ທຳລາຍຕາຍອດໃຫ້ຕາຂ້າງເກີດຂຶ້ນ ເປັນກິ່ງຂະແໜງ ຄັດເລືອກກິ່ງໄວ້ໃນທິດທາງທີ່ຕ້ອງການ 3-5 ກິ່ງ ແລະ ເລືອກກິ່ງໄປໄວ້ອີກ 2-3 ຄັ້ງ ຕາມຂະໜາດຊິງຟຸມທີ່ຕ້ອງການ.

- ຂະໜາດຟຸ່ມຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມສະດວກ ໃນການປະຕິບັດງານ ລວມເຖິງຄວາມປອດໄພ ແລະ ເໝາະສົມກັບເຄື່ອງມືທີ່ມີຢູ່

4.4. ພະຍາດ ແລະ ການປ້ອງກັນກຳຈັດ

ພະຍາດແອນແທກໂນດສ: ເກີດຈາກເຊື້ອລັກສະນະການທຳລາຍແມ່ນທຳລາຍໃບອ່ອນໄໝ້ບົດບຽ້ວ ໃບເປັນຈຸດສີນ້ຳຕານ ຂອບສີເຂັ້ມ ຂະໜາດຂອງບາດບໍ່ແນ່ນອນ ຖ້າເປັນໃນໄລຍະຕົ້ນກໍາຈະເປັນຈຸດສີນ້ຳຕານ ຫາດຳຢູ່ບໍ່ເວນລຳຕົ້ນ ແລະ ກິ່ງອ່ອນບາດຈະມີລັກສະນະແຂງ ຍຸບຕົວລົງເລັກນ້ອຍ ຖ້າເປັນກັບດອກກ້ານຊໍ່ດອກຈະເປັນຈຸດບາດສີແດງ ຫຼື ສີນ້ຳ ຕານແດງຕໍ່ມາປ່ຽນເປັນສີນ້ຳຕານເຂັ້ມ ແລ້ວກາຍເປັນສີດຳ ສ່ວນໝາກແມ່ນເປັນຈຸດບາດສີດຳມີຮູບຮ່າງບໍ່ແນ່ນອນ ບາດແຂງຍຸບຕົວລົງເລັກນ້ອຍ ບາດເທິງໝາກສຸກ ບໍລິເວນກາງໝາກອາດຈະພົບລັກສະນະເມື່ອກສີນ້ຳຕານປົນແດງ ຂຶ້ນເປັນວົງ.

ການແຜ່ລະບາດ : ເຊື້ອຈະສາມາດຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ເຂົ້າທຳລາຍສ່ວນຂອງພືດ ເຮັດໃຫ້ຄວາມເສຍຫາຍໂດຍສະເພາະເມື່ອມີຝົນຕົກ ຫຼາຍ ແລະ ມີອາກາດຊຸ່ມສູງ.

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ: ຕັດແຕ່ງກິ່ງຫຼັງການເກັບກ່ຽວ ເພື່ອຄວບຄຸມຊີງຟຸ່ມຫຼຸດຄວາມຊຸ່ມໃຫ້ແສງແດດສອງເຖິງໃນຊີງຟຸ່ມ ແລະ ອາກາດຖ່າຍເທສະດວກ ກຳຈັດວັດສະພືດບໍລິເວນກົກຕົ້ນເກັບໃບ ແລະ ກິ່ງທີ່ເປັນພະຍາດເຜົາທຳລາຍ.

4.5. ແມງໄມ້ ແລະ ການປ້ອງກັນກຳຈັດ

ກ. ເພັຍໄຟ: ລັກສະນະການທຳລາຍເປັນແມງຂະໜາດນ້ອຍ ຕົວອ່ອນ ແລະ ຕົວເຕັມໄວໃຊ້ປາກເຈາະ ແລະ ດູດນ້ຳລຽງບໍລິເວນໃບອ່ອນ, ຍອດອ່ອນຕຸ່ມຕາໃບ ຕຸ່ມຕາດອກ ແລະ ຊໍ່ດອກຂອງໝາກມ່ວງ ໂດຍສະເພາະກ້ານດອກ ແລະ ຂຶ້ວໝາກອ່ອນ ເຮັດໃຫ້ຊໍ່ດອກງົກງ່ ດອກຫຼົ້ນ ແລະ ບໍ່ຕິດໝາກ ຫຼື ເຮັດໃຫ້ຕິດໝາກໜ້ອຍ ຜິວຂອງໝາກມ່ວງຈະເປັນສີດຳເກືອບທັງໝົດ ເຮັດໃຫ້ຜົນຜະລິດທີ່ໄດ້ມີຄາຕົກຕໍ່າ ເພັຍໄຟມີວົງຈອນຊີວິດສັ້ນຫຼາຍ.

ຊ່ວງເວລາການລະບາດ: ແມ່ນຊ່ວງທີ່ມີອາກາດຮ້ອນ ແລະ ແຫ້ງແລ້ງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນໄລຍະອອກ ດອກຂອງໝາກມ່ວງ.

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ: ຖ້າພົບບໍ່ຫຼາຍໃຫ້ຕັດສ່ວນເປັນໄປເຜົາໄຟຖິ້ມ ສັດຕູທຳມະຊາດທີ່ຊ່ວຍທຳລາຍ ເພັຍໄຟໄດ້ແກ່ ໄຮຕົວຫ້າ ແລະ ດ້ວງຕົວຫ້າ.

ຂ. ບຶ້ງແມງກະເບື້ອເຈາະໝາກ: ລັກສະນະການທຳລາຍ:

ຕົວເຕັມໄວຈະວາງໄຂ່ເປັນໜ່ວຍດຽວທີ່ຂຶ້ວໝາກ ເມື່ອຕົວໜອນເບາະອອກມາເປັນຕົວຈະຄານເຂົ້າໄປທຳລາຍບໍລິເວນກິ່ນໝາກ ໜອນອາໃສ່ ແລະ ກັດກິນຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ຄັບຖ່າຍອອກມາທາງຮູທີ່ເຈາະເຂົ້າໄປ ອາດພົບໜອນ 5-10 ຕົວຕໍ່ໝາກ ເຮັດໃຫ້ໝາກເນົ່າ ແລະ ຫຼົ້ນ.

ການລະບາດ: ພົບການທຳລາຍທີ່ໜາກອ່ອນ ແລະ ໜາກເລັ້ມແກ່.

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ: ຫໍໜາກມ່ວງຕັ້ງແຕ່ຍັງອ່ອນ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ແມງກະເບື້ອມາວາງໄຂ່, ເກັບໜາກທີ່ຖືກທຳລາຍທີ່ຕິດຢູ່ເທິງຕົ້ນ ແລະ ໜາກທີ່ຫຼົ່ນລົງມານັ້ນມາເຜົາໄຟ ແລະ ຝັງທຳລາຍຖິ້ມ.

ຄ. ແມງວັນໜາກໄມ້ ຫຼື ແມງວັນທອງ: ລັກສະນະການທຳລາຍ ຕົວເມຍຈະວາງໄຂ່ຢູ່ກ້ອງຜິວໜາກໄມ້ທີ່ສຸກ ໜອນທີ່ຝັກອອກມາຈະອາໄສກັດກິນ ແລະ ຊ່ອນໄຂ່ຢູ່ພາຍໃນໜາກເຮັດໃຫ້ໜາກເນົາເສຍ ແລະ ຫຼົ່ນ ກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາຕໍ່ເສດຖະກິດ ຂອງການປູກໜາກມ່ວງຢ່າງຮ້າຍແຮງ.

ການລະບາດ: ພົບໃນໄລຍະທີ່ໜາກມ່ວງເລັ້ມສຸກ ສີຂອງໜາກເລັ້ມປ່ຽນເປັນສີເຫຼືອງ.

ການປ້ອງກັນກຳຈັດ: ເຮັດຄວາມສະອາດບໍລິເວນປູກ ໂດຍການເກັບໜາກໄມ້ທີ່ຖືກທຳລາຍຝັງ ຫຼື ເຜົາທຳລາຍຖິ້ມ ຄວນຫໍໜາກເພື່ອບໍ່ໃຫ້ແມງວັນທອງມາວາງໄຂ່ໃສ່.

ໃຊ້ສານເຄມີທີ່ມີສານລ້ຽງຈະສາມາດດຶງດູດໄດ້ສະເພາະແມງວັນຕົວຜູ້ເທົ່ານັ້ນ

ສານລ້ຽງທີ່ໃຊ້ໃນສວນໜາກມ່ວງຄື ເລີຢູຈິນໍ ປະສົມສານຂ້າແມງອັດຕາ 2:1 ໂດຍປະລິມານ.

5. ການຂະຫຍາຍພັນ

ການຂະຫຍາຍພັນມີຢູ່ 2 ປະເພດຄື: ການຂະຫຍາຍພັນແບບໃຊ້ເພດ ແລະ ບໍ່ໃຊ້ເພດ

ການຂະຫຍາຍພັນແບບໃຊ້ເພດ: ໝາຍເຖິງການນຳເມັດພັນຕ່າງໆທີ່ຜ່ານການຄັດເລືອກ ແລ້ວມາເປັນແນວພັນດີ ນຳມາກຳໃສ່ໜານ ຫຼື ຖົງຢາງກໍ່ໄດ້, ການຂະຫຍາຍພັນແບບນີ້ເຮັດໃຫ້ພືດສູງໃຫ່ຍ ມີລະບົບຮາກແຂງແຮງແຕ່ອາດຈະມີຄວາມຜັນແປທາງດ້ານສາຍພັນອາດມີການກາຍເປັນພັນໃໝ່.

ການຂະຫຍາຍພັນແບບບໍ່ໃຊ້ເພດ: ການຂະຫຍາຍພັນແບບນີ້ແມ່ນອາໄສສ່ວນຕ່າງໆຂອງຕົ້ນພັນດີ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ລັກສະນະຄືຕົ້ນພໍ່ແມ່ພັນທຸກປະການ ການຂະຫຍາຍພັນແບບນີ້ມີຫຼາຍວິທີ ເຊັ່ນ: ການທາບ, ການໂທມ, ຕິດຕາ, ສຽບຍອດ ແລະ ປັກຊຳ.

5.1. ວິທີການທາບໜາກມ່ວງ

ການທາບງ່າໝາຍເຖິງການນຳເອົາຕົ້ນຕໍທີ່ປູກໃສ່ຖົງຢາງທີ່ມີລະບົບຮາກແຂງແຮງ ຂຶ້ນຕິດແປະ ຫຼື ທາບໃສ່ງ່າຂອງຕົ້ນພັນດີຢູ່ໃນຕະກູນດຽວກັນ ທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດມາກ່ອນແລ້ວ ເມື່ອຮອຍທາບຕິດກັນດີແລ້ວ ກໍ່ຕັດງ່າຕົ້ນພັນດີກ້ອງຮອຍທາບ ແລະ ຕັດຍອດຂອງຕົ້ນຕໍເທິງຮອຍທາບ ແລ້ວນຳໄປປູກເປັນຕົ້ນໃໝ່ທີ່ມີຄຸນລັກສະນະດຽວກັນກັບແນວພັນຂອງງ່າ, ການທາບງ່າເພິ່ນນິຍົມນຳໃຊ້ຂະຫຍາຍພັນໄມ້ໃຫ້ໜາກຈຳນວນໜຶ່ງເຊັ່ນ: ຕົ້ນໜາກມ່ວງ, ຕົ້ນໜາກມ້, ຕົ້ນໜາກລະມຸດ, ຕົ້ນໜາກລຳໄຍ, ຕົ້ນໜາກຂາມ, ຕົ້ນໜາກເງາະ...

5.1.1. ການກຽມວັດຖຸປະກອນ

- ຕົ້ນຕໍ
- ຖົງຢາງ
- ເທັບຄຽນ
- ເຊືອກຟາງ
- ຊ່ຍໜາກພ້າວ
- ມິດຄັດເຕີ
- ຊີຄັດເຕີ
- ຕົ້ນພໍ່ແມ່ພັນ

5.1.2. ການຄັດເລືອກຕົ້ນຕໍ

- ນໍາເອົາຕົ້ນຕໍທີ່ກ້າໄວ້ໃນຖົງຢາງ ມີອາຍຸ 8 ເດືອນ - 1 ປີ
- ເລືອກເອົາຕົ້ນທີ່ມີຂະໜາດເທົ່າສໍາ ແລະ ບໍ່ເປັນພະຍາດ
- ເອົາຕົ້ນຕໍທີ່ກ້າໄວ້ ຕັດຮາກຝອຍຖິ້ມ ຈົ່ງຮາກແກ້ວໄວ້ ປະມານ 3-5 ຊິຕິແມັດ ຕັດຕົ້ນໃຫ້ມີຄວາມຍາວ 35 ຊມ ຫຼື ຂີ້ໃບຄູ່ທໍາອິດ.

5.1.3. ການຍັດເບົ້າຕົ້ນຕໍ

- ນໍາເອົາຊຸ່ຍໝາກພ້າວທີ່ແຊ່ນໍ້າໄວ້ແລ້ວມາບັນຈຸໃສ່ຖົງຢາງ
- ເອົາຕົ້ນຕໍໄວ້ກາງຖົງຢາງ
- ຍັດເບົ້າໃຫ້ແໜ້ນແລ້ວມັດປາກຖົງຢາງ ພ້ອມທັງເອົາເຊືອກຟາງມັດເຄິ່ງກາງຂອງເບົ້າ ຈົ່ງສິ້ນເຊືອກຟາງໄວ້ເພື່ອມັດກັບງ່າທີ່ທາບ

5.1.4. ການເລືອກງ່າພັນດີທີ່ຈະທາບ

- ເລືອກເອົາງ່າທີ່ເປັນມູມ 45 ອົງສາ ແລະ ເປັນງ່າທີ່ຖືກແສງແດດ
- ເລືອກເອົາງ່າທີ່ມີ ອາຍຸ 8 - 20 ເດືອນ, ຍາວປະມານ 1,5-2 ແມັດ ເປັນງ່າທີ່ມີສີນໍ້າຕານອ່ອນ
- ເລືອກເອົາງ່າທີ່ບໍ່ເປັນພະຍາດ ແລະ ບໍ່ມີແມງໄມ້ລີບກວນ
- ເປັນງ່າທີ່ເຄີຍໃຫ້ຜົນຜະລິດມາກ່ອນແລ້ວ, ຂະໜາດຂອງງ່າໃຫ້ໃຫຍ່ເທົ່າກັບຕົ້ນຕໍທີ່ຈະມາທາບ.

5.1.5. ວິທີທາບງ່າ

- ໃຊ້ມິດປາດເທິງງ່າພັນດີໃນຕໍາແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມ ປາດເປືອກດ້ານລຸ່ມງ່າໄປຫາປາຍ ໃຫ້ເລິກເຂົ້າເນື້ອໄມ້ປະມານ 1 ໃນ 3 ຂອງເສັ້ນຜ່າສູນກາງຂອງງ່າ ປາດຍາວປະມານ 3-5 ຊມ
- ຕັດເອົາເປືອກທີ່ປາດນັ້ນອອກ ຈົ່ງໄວ້ໃຫ້ເປັນລິ້ນເລັກນ້ອຍສໍາລັບສຽບຕົ້ນຕໍປະກົບກັນໃຫ້ແໜ້ນ
- ປາດຕົ້ນຕໍໃຫ້ຫ່າງຈາກປາກຖົງປະມານ 10-15 ຊມ, ປາດອ່ຽງເປັນມູມ 45 ອົງສາ ເປັນແຜ່ຍາວ 4-5 ຊມ (ໃຫ້ເທົ່າກັບຂະໜາດບາດແຜເທິງງ່າພັນ) ແລ້ວຕັດສ່ວນປາຍຂອງທາງດ້ານຫຼັງຮອຍແຜ ມີຂະໜາດຍາວເທົ່າກັບລິ້ນເທິງງ່າພັນ ເພື່ອໃຫ້ປະສານເຂົ້າກັນພໍດີ.
- ນໍາເອົາຕົ້ນຕໍໄປປະກົບເຂົ້າກັບງ່າພັນທີ່ປາດໄວ້ຄຽນດ້ວຍເທັບ ຈາກດ້ານລຸ່ມໄປຫາທາງປາຍງ່າ ຄຽນໃຫ້ແໜ້ນ, ມັດເຊືອກຕິດກັບງ່າ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເບົ້າກວຍໄປມາ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ຕິດຕາມຈົນກ່ວາມັນອອກຮາກ.

5.1.6. ການປົວລະບັດຮັກສາງ່າທາບ

- ຫົດນໍ້າໃຫ້ຕົ້ນພັນໃຫ້ມີຄວາມຊຸ່ມພ້ອມທັງສັງເກດເບິ່ງຄວາມຊຸ່ມຂອງເບົ້າທາບຖ້າເບົ້າແຫ້ງຕ້ອງສິດນໍ້າໃສ່ ໃນເບົ້າໂດຍການໃຊ້ສະແລັງສິດເຂົ້າໃສ່ເບົ້າ

- ຖ້າມີພະຍຸ ຫຼື ຝົນຕົກແຮງ ຕ້ອງເອົາຫຼັກໄມ້ມາຊ່ວຍຄ້ຳຳເພື່ອບໍ່ໃຫ້ງ່າຫັກ

5.1.7. ການປະສົມດິນເພື່ອກຽມຊ່າງ່າທາບ

ໃຊ້ອັດຕາສ່ວນປະສົມ 1:2:3

- ຝຸ່ນຄອກ 1 ສ່ວນ
- ດິນປູກຝັງ 2 ສ່ວນ
- ແກບເຜົາ 3 ສ່ວນ ປະສົມເຂົ້າກັນໃຫ້ເປັນເນື້ອດຽວໝັກໄວ້ປະມານ 1 ອາທິດ ຈຶ່ງນຳມາຮ່າຍໃສ່ເບົ້າເພື່ອຊ່າງ່າທາບ

5.1.8. ວິທີການເລືອກງ່າທາບທີ່ຈະຕັດຊ່າ, ການຕັດງ່າທາບ ແລະ ການຊ່າໃສ່ເບົ້າ

ກ. ການເລືອກງ່າທີ່ຈະຕັດຊ່າ

- ສັງເກດເບິ່ງສີຂອງຮາກເປັນສີແດງຊ້ຳ ຫຼື ສີດຳ ປາຍຮາກເປັນສີເຫຼືອງ ແລະ ມີຮາກຈຳນວນຫຼາຍ
- ເບົ້າຕ້ອງມີຄວາມຊຸ່ມນ້ອຍທີ່ສຸດ ຫຼື ແຫ້ງຍິ່ງດີ ຮາກສາມາດດຶງດູດເອົາທາດອາຫານມາລ້ຽງລຳຕົ້ນໄດ້

ຂ. ການຕັດງ່າທາບ

- ກ່ອນຈະຕັດປະມານ 7 ວັນ ຄວນມີການເຕືອນງ່າພັນກ່ອນ ໂດຍໃຊ້ມິດປາດງ່າພັນໃຫ້ເຂົ້າເນື້ອໄມ້ປະມານ 1 ໃນ 3 ຂອງງ່າ
- ຕັດຍອດຂອງຕົ້ນຕ່ອອກ ໂດຍຫ່າງຈາກຮອຍທາບປະມານ 2-3 ຊັງຕີແມັດ
- ຕ້ອງມີການຕັດແຕ່ງງ່າອອກໃຫ້ເຫຼືອພຽງ 50-60 % ຂອງງ່າ ເພື່ອຫຼຸດການຄາຍນ້ຳ

ຄ. ການຊ່າໃສ່ເບົ້າ

- ຫຼັງຈາກຕັດງ່າທາບແລ້ວແກະເອົາຖົງຢາງອອກ
- ຊ່າໃສ່ຖົງຢາງດຳ ຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງງ່າ
- ເອົາດິນປະສົມທີ່ກຽມໄວ້ມາຍັດໃຫ້ແນ່ນແປງຕົ້ນໃຫ້ຊື່
- ເອົາໄມ້ນ້ອຍມາປັກໃສ່ຂ້າງຕົ້ນແລ້ວມັດຕົ້ນຕິດກັບໄມ້

ງ. ການບົວລະບັດຮັກສາຕົ້ນທີ່ຊ່າ

- ຕ້ອງມີເຮືອນຮົ່ມທີ່ມຸງ ແລະ ອ້ອມດ້ວຍຜ້າກັນແສງ 75 %
- ບໍ່ໃຫ້ເບ້ຍໄມ້ຖືກກະທົບກັບແສງແດດ ລົມພັດແຮງ
- ຫົດນ້ຳເຊົ້າ - ແລງ ໃນຊ່ວງຊ່າໃໝ່ ເພື່ອໃຫ້ດິນມີຄວາມຊຸ່ມຊື່ນຕະຫຼອດ
- ຫຼັງຈາກຊ່າໄດ້ປະມານ 60-70 ວັນ ກໍ່ສາມາດນຳໄປປູກໄດ້

5.2. ວິທີການສຽບຍອດຕົ້ນຖົ່ວລຽນ

ເປັນວິທີການຂະຫຍາຍແນວພັນພືດດ້ວຍກິ່ງ

ວິທີໜຶ່ງທີ່ເພີ່ນເອົາຍອດຂອງພືດແນວພັນໜຶ່ງໄປຕໍ່ໃສ່ຕົ້ນຂອງພືດແນວພັນອື່ນ

ແຕ່ວ່າແນວພັນພືດທັງສອງຊະນິດນີ້ຕ້ອງແມ່ນຕະກູນດຽວກັນ

ເມື່ອງຳຕິດກັບຕົ້ນດີແລ້ວຈະຂະຫຍາຍເປັນຕົ້ນໃໝ່ ທີ່ມີຄຸນລັກສະນະດຽວກັນກັບແນວພັນຂອງກິ່ງທີ່ນຳມາຕໍ່ ຊະນິດຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ສາມາດສຽບຍອດໄດ້ມີຄື: ຕົ້ນໝາກມ່ວງ, ຕົ້ນໝາກກະທັນ, ຕົ້ນໝາກຂຽບ, ຕົ້ນໝາກຈອງ, ຕົ້ນໝາກຄາຍ, ຕົ້ນໝາກເງາະ, ຕົ້ນໝາກຖົ່ວລຽນ, ຕົ້ນໝາກອະງຸ່ນ, ຕົ້ນໝາກອາໂວຄາໂດ...

ກ. ການກຽມວັດສະດຸ, ອຸປະກອນ

- ຕົ້ນຕໍ່

- ເທບຄຽນ
- ມີດຄັດເຕີ້
- ຊີຄັດເຕີ້

ຂ. ການກະກຽມຕົ້ນຕໍ

- ໄດ້ມາຈາກການກ້າເບ້ຍໄວ້ໃນຖົງຢາງ ຫຼື ກິ່ງຢູ່ຄາຕົ້ນຕ້ອງໃຫ້ມີຂະໜາດເໝາະສົມກັບກິ່ງພັນດີ, ມີຄວາມແຂງແຮງ, ປາສະຈາກພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້, ມີລະບົບຮາກທີ່ແຂງແຮງ, ຫາງ່າຍ ແລະ ລາຄາຖືກ;
- ຄວນເລືອກເອົາຕົ້ນ ຫຼື ກິ່ງທີ່ມີຂະໜາດໃຫຍ່ເທົ່າກັບເສັ້ນສໍດໍາ ແລະ ຍາວປະມານ 20-40 ຊັງຕີແມັດ, ເປັນຕົ້ນທີ່ມີອາຍຸຢູ່ໃນລະຫວ່າງ 4-8 ເດືອນ ເພາະເປັນຊ່ວງທີ່ພືດກໍາລັງຈະເລີນເຕີບໂຕດີ.

ຄ. ການກຽມກິ່ງພັນດີ

- ກິ່ງພັນ ຄວນເປັນກິ່ງທີ່ສົມບູນ, ແຂງແຮງ, ມີຕາທີ່ບໍ່ແມ່ນຕາດອກ ປົກກະຕິສ່ວນໃຫຍ່ຈະເລືອກກິ່ງ
- ພັນທີ່ມີອາຍຸ 1 ປີຂຶ້ນໄປ ຫຼື ເປັນກິ່ງພັນທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດມາກ່ອນແລ້ວຍິ່ງເປັນການດີ ຫຼັງຈາກນັ້ນນໍາມາຕັດ
- ເປັນແຕ່ລະທ່ອນຍາວປະມານ 15-20 ຊັງຕີແມັດ ແຕ່ລະທ່ອນໃຫ້ມີ 2 ຕາຂຶ້ນໄປ.

ງ. ການສຽບຍອດ: ຫຼັງຈາກຄັດເລືອກຕົ້ນຕໍໄດ້ແລ້ວໃຊ້ມີດປາດຂ້າງຂອງຕົ້ນຕໍ ເລືອກປາດຂ້າງທີ່ເໝາະສົມ ປາດແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມຍາວປະມານ 3-5 ຊມ ແລ້ວປາດລັດເບືອກນອກເຮັດໃຫ້ເປັນຫຼັ້ມ ຫຼັງຈາກນັ້ນກໍ່ນໍາຍອດພັນທີ່ກະຕຸ້ນໄວ້ນັ້ນມາປາດໃຫ້ຂະໜາດຂອງປາກບາດເທົ່າກັນ, ນໍາຍອດພັນທີ່ປາດແລ້ວມາປະກົບເຂົ້າກັນ ແລ້ວຄຽນດ້ວຍເທັບຈາກລຸ່ມຂຶ້ນເທິງໃຫ້ແໜ້ນ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ອາກາດ ແລະ ນໍ້າເຂົ້າ, ຫຼັງຈາກນັ້ນປະມານ 20-30 ວັນ ຍອດກໍ່ເລີ່ມປົ່ງ ເມື່ອຍອດປົ່ງແລ້ວ ຈິ່ງນໍາເອົາມີດມາປາດເທັບດ້ານຫຼັງ ເພື່ອໃຫ້ຍອດສາມາດປົ່ງຂຶ້ນໄດ້.

ຈ. ການປົວລະບັດຮັກສາ

- ພາຍຫຼັງຕໍ່ໄດ້ປະມານ 4-5 ອາທິດແລ້ວໃຫ້ສັງເກດເບິ່ງປາກບາດເຊື່ອມຕິດກັນດີ ແລະ ຍອດພັນດີປົ່ງອອກມາແລ້ວໃຫ້ເອົາຖົງຢາງທີ່ຄຸ້ມນັ້ນອອກເພື່ອໃຫ້ຕົ້ນພືດໄດ້ຮັບແສງ ຫຼື ສັງເກດແສງ ແລະ ຈະເລີນເຕີບໂຕໄດ້ເຕັມທີ;
- ຫຼັງຈາກກິ່ງພັນດີມີການຈະເລີນເຕີບໂຕ, ແຂງແຮງດີ ແລະ ຕິດກັບຕົ້ນຕໍແໜ້ນດີແລ້ວ ຈິ່ງເອົາເທບຄຽນອອກ;
- ສັງເກດເບິ່ງຕົ້ນຕໍ ຖ້າຫາກວ່າມີໜ່ວຍປົ່ງອອກມາໃໝ່ແມ່ນໃຫ້ເດັດຖິ້ມ ເພື່ອປ້ອງກັນການຍາດແຍງທາດອາຫານຂອງກິ່ງພັນດີ.

❖ ຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ເສຍ

● ຂໍ້ດີ

- ເໝາະສໍາລັບການຂະຫຍາຍແນວພັນພືດຈໍານວນໜຶ່ງ ທີ່ຄົນເຮົາຕ້ອງການຮັກສາຄຸນລັກສະນະທີ່ດີຂອງແນວພັນເດີມໄວ້ຄືເກົ່າ;
- ໃຫ້ຜົນຜະລິດໄວ, ຖ້າປຽບທຽບໃສ່ການປູກດ້ວຍເມັດ ຫຼື ແກ່ນ.

● ຂໍ້ເສຍ

- ການຕໍ່ກິ່ງມີລັກສະນະຈໍາກັດສະເພາະພືດຈໍານວນໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ ແລະ ບໍ່ແມ່ນວ່າພືດຊະນິດໃດກໍ່ສາມາດຕໍ່ກິ່ງໄດ້;
- ການຕໍ່ກິ່ງ ເປັນລໍາຕົ້ນໃໝ່ບໍ່ທົນທານປານໃດ ເມື່ອມີລົມພັດແຮງມັກຈະຈົກຢູ່ບ່ອນຕໍ່.

5.3. ວິທີການໂທມງ່າລໍາໄຍ

ວິທີການໂທມງ່າແມ່ນການຂະຫຍາຍແນວພັນພືດດ້ວຍງ່າ

ໂດຍໃຊ້ວິທີເຮັດໃຫ້ງ່າຂອງພືດປົ່ງຮາກຢູ່ຄາຕົ້ນແລ້ວຈຶ່ງຕັດເອົາງ່ານັ້ນໄປປູກເປັນຕົ້ນໃໝ່

ຊະນິດຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ໝາກທີ່ສາມາດໂທມງ່າໄດ້ມີຄື: ຕົ້ນໝາກກ້ຽງ, ໝາກນາວ, ໝາກມ່ວງ, ໝາກພິລາ, ໝາກລະມຸດ, ໝາກລໍາໄຍ, ໝາກສີດາ, ໝາກຈຽງ, ໝາກລິ້ນຈີ່, ໝາກອະງຸ່ນ...

5.3.1. ວັດສະດຸ-ອຸປະກອນໃນການໂທມງ່າ

ກ. ວັດສະດຸ

- ຖົງຢາງພາສຕິກສີຂາວ ຂະໜາດ 2x4 ນິ້ວ ຫຼື ຂະໜາດ 3x5 ນິ້ວ:
ໃຊ້ສໍາລັບຮ່າຍຊຸ່ຍໝາກພ້າວເພື່ອຫຸ້ມງ່າຕອນ
- ຊຸ່ຍໝາກພ້າວ: ໃຊ້ສໍາລັບຫຸ້ມຫໍ່ປາກບາດ
- ເຊືອກຟາງ: ສໍາລັບມັດ
- ຮໍໂມນເລັ່ງຮາກ: ໃຊ້ສໍາລັບການກະຕຸ້ນເຮັດໃຫ້ງ່າຕອນເກີດຮາກຫຼາຍ ແລະ ໄວຂຶ້ນ
- ສໍາລິ: ໃຊ້ສໍາລັບຈຸ່ມນໍ້າຢາສານເລັ່ງຮາກທາປາກບາດ

ຂ. ອຸປະກອນ

- ມິດຄັດເຕີ: ໃຊ້ສໍາລັບສ້າງປາກບາດ, ຊຸດເນື້ອເຍື່ອ
- ມິດຊີຄັດເຕີ: ໃຊ້ສໍາລັບຕັດແຕ່ງກິ່ງ ຫຼື ງ່າທີ່ບໍ່ຕ້ອງການອອກ, ຕັດປາກບາດເວລາປັກຊໍາ
- ຖ້ວຍນ້ອຍ: ໃຊ້ສໍາລັບໃສ່ສານເລັ່ງຮາກ
- ຄູ, ປົວ, ສະແລັງ: ອຸປະກອນການໃຫ້ນໍ້າ

5.3.2. ການກຽມຊຸ່ຍໝາກພ້າວ

- ຟັກຝອຍໝາກພ້າວທ້າວ ໃຫ້ມີຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ມຸ່ນດີ
- ນໍາໄປຕົ້ມໃນນໍ້າທີ່ມີຄວາມຮ້ອນໃນອຸນຫະພູມ 100°C ດົນປະມານ 3-5 ຊົ່ວໂມງ ເພື່ອຂ້າເຊື້ອ
- ຈາກນັ້ນໃຫ້ນໍາໄປແຊ່ນໍ້າອີກ 1 ຄືນ ເພື່ອຮັກສາຄວາມຊຸ່ມໃນຊຸ່ຍໝາກພ້າວ
- ບັນຈຸໃສ່ຖົງຢາງພາສຕິກສີຂາວ ຂະໜາດ 4x6 ນິ້ວ ຫຼື ຂະໜາດ 3x5 ນິ້ວ ແລ້ວຮັດປາກຖົງໃຫ້ແໜ້ນໆ (ຂະໜາດຂອງຖົງແມ່ນຂຶ້ນກັບຂະໜາດຂອງ ງ່າທີ່ຈະໂທມ,

ການຮ່າຍແມ່ນບໍ່ໃຫ້ໜ້ອຍ ຫຼື ຫຼາຍເກີນໄປ ໃຫ້ຫຼຸດປາກຖົງປະມານ 1-2 cm ເພື່ອໃຫ້ສາມາດມັດປາກຖົງໄດ້ ແລະ ສະດວກໃນເວລານຳ ໄປຫຸ້ມປາກບາດ ຫຼື ງ່າໂທມ)

5.3.3. ການຄັດເລືອກງ່າພັນດີ

- ຄັດເລືອກງ່າທີ່ບໍ່ອ່ອນ ແລະ ບໍ່ແກ່ເກີນໄປ
- ຄວນເລືອກເອົາງ່າທີ່ມີອາຍຸແຕ່ 1-2 ປີຂຶ້ນໄປ
- ເປັນງ່າທີ່ໄດ້ຮັບແສງສະຫວ່າງພຽງພໍ, ໃບຂຽວງາມດີ
- ເປັນງ່າທີ່ອ່ອນ, ຊີ້, ກຳເນີດອອກມາຈາກງ່າທີ່ສົມບູນ ແລະ ມີມຸມງ່າປະມານ 45 ອົງສາ
- ເປັນງ່າທີ່ປາສະຈາກພະຍາດ ແລະ ແມງໄມ້ລົບກວນ
- ຫຼືກເວັ້ນບໍ່ຄວນໂທມງ່າທີ່ປາຍເຕືອຍລົງດິນ ເພາະເປັນງ່າທີ່ບໍ່ແຂງແຮງດີ.
- ເລືອກເອົາງ່າທີ່ມີຄວາມຍາວແຕ່ 50 -100 ຊັງຕີແມັດ
- ຄວນປະຕິບັດໃນລະດູຝົນດີທີ່ສຸດ ເພາະນ້ຳຝົນຈະຊ່ວຍໃຫ້ງ່າ ຂອງຕົ້ນໄມ້ປຽກຊຸມຢູ່ສະເໝີ ແລະ ປົ່ງຮາກງ່າຍ.

5.3.4. ຂັ້ນຕອນໃນການໂທມ

ກ. ການສ້າງປາກບາດ

- ການສ້າງປາກບາດຄວນສ້າງຢູ່ກ້ອງຕາຮາກ ປະມານ 0,5 Cm
- ໃຊ້ມິດຂະຫຍາຍພັນ ຫຼື ມິດຄັດເຕີ ຫັນເປືອກອ້ອມຮອບກິ່ງສອງຮອຍ ໃຫ້ຫ່າງກັນເທົ່າກັບຄວາມຍາວຂອງລວງຮອບກິ່ງທີ່ເຮົາປາດນັ້ນ
- ໃຊ້ປາຍມິດຂີດເປືອກຕາມລວງຍາວຂອງປາກບາດ ຫຼື ຮອຍຫັນທັງສອງນັ້ນລອກເປືອກອອກ ຈົນເຫັນແກນ.
- ໃຊ້ສັນມິດຄັດເຕີຊຸດເນື້ອເຍື່ອບໍລິເວນປາກບາດບາງໆອອກໃຫ້ໝົດ (ຊຸດແຕ່ດ້ານເທິງລົງລຸ່ມ) ໂດຍຊຸດຢ່າງລະມັດລະວັງຢ່າໃຫ້ປາກບາດມີຮອຍບວບຊ້ຳ

ຂ. ການຫຸ້ມງ່າໂທມ

- ນຳສານເລັ່ງຮາກທີ່ປະສົມແລ້ວມາທາບໍລິເວນປາກບາດດ້ານເທິງຕາມອັດຕາສ່ວນ
- ນຳເອົາຖົງຝອຍໝາກພ້າວທີ່ເຮົາກຽມໄວ້ນັ້ນມາປາດກາງຖົງ ແລ້ວນຳມາຫຸ້ມຫໍ່ບໍລິເວນປາກບາດ (ໃຫ້ປາກບາດຢູ່ເຄິ່ງກາງຂອງຖົງຝອຍໝາກພ້າວ)
- ມັດຖົງຝອຍໝາກພ້າວດ້ວຍເຊືອກຟາງທັງສອງດ້ານ (ດ້າລຸ່ມ, ດ້ານເທິງ) ຕິດກັບງ່າໃຫ້ແໜ້ນໆ ໂດຍບໍ່ໃຫ້ຖືກປາກບາດທັງສອງດ້ານ

- ຈາກນັ້ນກໍຕິດຕາມ, ອານາໄມ, ໃຫ້ນໍ້າ ແລະ ບົວລະບັດຮັກສາຕໍ່ໄປ ຈົນກວ່າງ່າຕອນຈະອອກຮາກ.
- ຄ. ການຕັດງ່າໂທມ
- ອາຍຸຂອງງ່າໂທມປະມານ 3-5 ອາທິດ ຈະສາມາດຕັດອອກໄປຕັດຊໍາໄດ້
 - ສັງເກດເບິ່ງຮາກຈະອອກຈໍານວນຫຼາຍ, ສີຂອງຮາກ ຈະເປັນສີນໍ້າຕານ
 - ການຕັດງ່າໂທມ ແມ່ນໃຫ້ໃຊ້ມິດຄັດເຕີທີ່ສະອາດ ແລະ ຄົມດີ ໂດຍຕັດກ້ອງປາກບາດປະມານ 3-5 Cm
 - ຖ້າງ່າໂທມມີໃບ, ງ່າ ຫຼາຍເກີນໄປ ຄວນຕັດແຕ່ງໃບເລັກໃບນ້ອຍ ແລະ ກິ່ງທີ່ບໍ່ສົມບູນອອກ ໃຫ້ເຫຼືອປະມານ 50 % (ຖ້າມີງ່າ, ໃບ ຫຼາຍເກີນໄປຈະເຮັດໃຫ້ງ່າຕອນຄາຍນໍ້າຫຼາຍ)
- ງ. ການຊໍາງ່າໂທມ
- ປະສົມ ຜຸນ:ຊາຍ:ດິນ ໃນອັດຕາ 1:2:3 ຮ່າຍໃສ່ຖົງຢາງດໍາຂະໜາດ 5x8 ນິ້ວ
 - ແກະຖົງຢາງທີ່ຫຸ້ມເບົ້າຂອງງ່າໂທມອອກ, ຕັດງ່າຕອນດ້ານລຸ່ມໃຫ້ເປັນຮູບຈວຍ (ລະມັດລະວັງຢ່າງາ ບວມຊໍາ)
 - ນໍາມາຊໍາໃສ່ໃນເບົ້າ (ປັກງ່າຕອນລົງໃນເບົ້າເກັບໄວ້ບ່ອນຮົມ ແລະ ໃຫ້ນໍ້າເຊົ້າ-ແລງ ປະມານ 1 ອາທິດ ຈຶ່ງນໍາໄປປູກ ຈະສາມາດຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາຄວາມສ່ຽງຂອງການຕາຍໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

5.3.5. ການບົວລະບັດຮັກສາງ່າໂທມເທິງຕົ້ນແມ່ພັນ

- ອານາໄມບໍລິເວນທີ່ໃກ້ກັບງ່າຕອນໃຫ້ໂລ່ງແຈ້ງ, ແສງສະຫວ່າງສາມາດສ່ອງເຖິງໄດ້ ໂດຍການຕັດແຕ່ງງ່າທີ່ບໍ່ສົມບູນບໍລິເວນອ້ອມຮອບນັ້ນອອກ.
- ຖ້າມີແມງໄມ້ມາລົບກວນແມ່ນໃຫ້ກໍາຈັດອອກທັນທີ
- ໃສ່ຜຸນ, ພວນດິນຕົ້ນແມ່ພັນໃນໄລຍະຕອນງ່າ ໃຫ້ໄດ້ປະມານ 1-2 ຄັ້ງ
- ຖ້າເບົ້າແຫ້ງແມ່ນໃຫ້ເບົ້າທີ່ເຮົາຫຸ້ມທໍ່ງ່າໂທມນັ້ນໂດຍການໃຊ້ ສະແຫຼງ ສິດນໍ້າໃນປະລິມານທີ່ເໝາະສົມເຂົ້າໃສ່ໃນເບົ້າໂດຍກົງໄດ້ ຫຼື ໃຊ້ວິທີສິດພົ້ນທົ່ວຕົ້ນແມ່ພັນກໍໄດ້ເຊັ່ນດຽວກັນ (ການສັງເກດຖ້າເບົ້າແຫ້ງ ຈະບໍ່ມີອາຍນໍ້າຕິດຕາມຖົງຢາງ).
- ການບົວລະບັດຮັກສາງ່າໂທມທີ່ນໍາມາຊໍາໃນເບົ້າ
 - ນໍາງ່າທີ່ຊໍານັ້ນມາພັກຕົວໃນສວນກ້າ ຫຼື ບ່ອນທີ່ຮົ່ມ.
 - ໃຫ້ນໍ້າເຊົ້າ-ແລງ ທັງນີ້ກໍຂຶ້ນກັບສະພາບອາກາດອີກດ້ວຍ.
 - ກໍາຈັດສັດຕູທີ່ເຂົ້າລົບກວນທຸກຄັ້ງທີ່ພົບເຫັນ (ສັດຕູສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ເຂົ້າລົບກວນ ຈະແມ່ນຈໍາພວກ ປິ່ງ ເຂົ້າມາກັດກິນໃບ, ມິດ ເຂົ້າມາກັດຮາກ)

5.3.6. ຂໍ້ຕິ ແລະ ຂໍ້ເສຍຂອງການໂທມງ່າ

ກ). ຂໍ້ຕິ

- ຮັກສາສະພາບພັນເດີມທຸກປະການ;
- ຈະແຕກຮາກຫຼາຍກວ່າການປັກຊໍາ;
- ເມື່ອນໍາໄປປູກເປີເຊັນການລອດຕາຍຈະຫຼາຍກວ່າການປັກຊໍາ;
- ຊົງຟຸ່ມຕໍາສະດວກໃນການບົວລະບັດຮັກສາ;

- ຂະໜາດຂອງງ່າໂທມໃຫຍ່ກວ່າງ່າປັກຊ່າ;
- ໃຫ້ຜົນຜະລິດໄວກວ່າການປູກດ້ວຍເມັດ ຫຼື ແກ່ນ.

ຂ). ຂໍ້ເສຍ

- ບໍ່ມີລະບົບຮາກແກ້ວ ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມີການໂຄ່ນລົ້ມໄດ້ງ່າຍ;
- ຈຳນວນງ່າໂທມທີ່ໄດ້ຕໍ່ຕົ້ນໜ້ອຍກວ່າງ່າປັກຊ່າ;
- ຫຍຸ້ງຍາກໃນການປະຕິບັດ ຕົ້ນແມ່ພັນຕ້ອງໃຊ້ເນື້ອທີ່ປູກ ແລະ ຕ້ອງມີອາຍຸຫຼາຍປີ;
- ຕ້ອງໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ຫຼາຍຂຶ້ນ.

